

ENERGOPROJEKT OPREMA A.D., BEOGRAD
GODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ ZA 2012. GODINU

BEOGRAD, APRIL 2013. GODINE

U skladu sa članom 50. i 51. Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS" broj 31/2011) i članom 3. Pravilnika o sadržini, formi i načinu obavljanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih javnih društava ("Službeni glasnik RS" broj 14/2012), Energoprojekt Oprema a.d. iz Beograda, MB: 07073186 objavljuje:

GODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ ZA 2012. GODINU

SADRŽAJ

- I. GODIŠNJI KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI SA IZVEŠTAJEM REVIZORA**
 - I.1. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA 2012. GODINU
 - I.2. IZVEŠTAJ REVIZORA (u celini)

- II. GODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA**

- III. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG KONSOLIDOVANOG IZVEŠTAJA**

- IV. ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA * (Napomena)**

- V. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA * (Napomena)**

**I. GODIŠNJI KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI SA
IZVEŠTAJEM REVIZORA**

I.1. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA 2012. GODINU

- Bilans stanja - konsolidovani
- Bilans uspeha – konsolidovani
- Izveštaj o tokovima gotovine - konsolidovani
- Izveštaj o promenama na kapitalu - konsolidovani
- Statistički aneks - konsolidovani
- Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje

Република Србија
Агенција за примарне регистре
Регистар финансијских извештаја
и података о банитету

ЗАХТЕВ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ
ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА

ПОДАЦИ О ОБВЕЗНИКУ

Послојно име **ENERGOPROJEKT OPREMA AD**

Матични број **07073180** ПИБ **100001492** Општина **NOVI BEOGRAD**

Место **BEOGRAD** ПТТ број **11070**

Улица **Bulevar Mihaila Pupina** Број **12**

ВРСТА ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА

консолидовани финансијски извештај за 2012. годину.

РАЗВРСТАВАЊЕ

У складу са чланом 7. Закона о рачуноводству и ревизији, а на основу података из финансијског извештаја за 2012. годину,
обвезник се разврстао као **зороок** правно лице.

НАЧИН ДОСТАВЉАЊА ОБАВЕШТЕЊА О УТВРЂЕНИМ НЕДОСТАЦИМА ПОТВРДЕ О РЕГИСТРАЦИЈИ

Начин доставе **Обвезнику на регистровану адресу.**

Назив _____

Општина _____

Место _____ ПТТ број _____

Улица _____ Број _____

ПОДАЦИ О ЛИЦУ ОДГОВОРНОМ ЗА САСТАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА

Име и презиме/назив **1807965710186 DUSAN DJAPIC**

Место **BEOGRAD**

Улица **DUGOSEVICEVA** Број **20**

Е-маил **vesna.jakovacki@ep-oprema.rs**

Телефон **3101655**

ИЗЈАВА: Гарантујем тачност унетих података

Законски заступник обвезника

Својеручни потпис _____

Име **PAVLE**

Презиме **TOMASEVIC**

ЈМБГ **2102954710402**

Popunjiva pravno lice - preduzetnik

07073186 Matični broj	[] [] [] [] [] [] [] [] [] [] Šifra delatnosti	100001402 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
850 1 2 3	[] 19	[] [] [] [] [] [] [] [] 20 21 22 23 24 25 26
Vrata posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sediste : BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

BILANS STANJA - konsolidovani

7005018082006

na dan 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Grupa računovodstvenih pozicija	Naziv pozicije	AOB	Napomena	Ostalo	Broj
				tekuća godina	Prethodna godina
AKTIVA					
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		673464	408808
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		1487	1487
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005		287740	278539
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028(deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		287740	278530
024, 027(deo), 028(deo)	2. Investicione nekretnine	007			
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009		384237	218782
030 do 032, 039(deo)	1. Ucesca u kapitalu	010		260214	205919
033 do 036, 039(deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011		124023	12863
	B. OBRтна IMOVINA (013+014+015)	012		2394163	2549641
10 do 13, 15	I. ZALIFE	013		492602	996482
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014			
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		1911561	1553159
20, 21 22, osim 223	1. Potrazivanja	016		1269438	1221820
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017		0	3201
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	018		411	2411
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019		512759	280688

- u hiljadama dinara

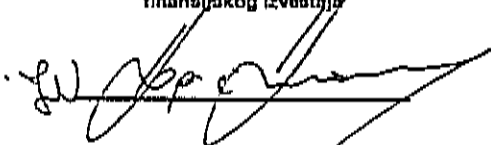
Grupa	Opis	AGI	Napomena	Okruć podin	Prehodna podin
27 28 osim 288	5. Poroz na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicanja	020		128953	45030
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021			
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		3087627	3048449
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	DJ. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		3087627	3048449
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		2078439	2427773
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102+103+104+105+106+107+108+109+110)	101		993300	808438
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		156372	158839
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104		29039	29839
330 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105		80280	78041
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106		3683	3147
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107		18988	17951
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108		742003	816423
35	VIII. GUBITAK	109			
037 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		2067116	2175709
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112		18706	18286
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113		208149	0
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 box 414 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115		208149	0
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		1840261	2157423
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117			
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 44	3. Obaveze iz poslovanja	119		1642916	1991801
45 46	4. Ostale kratkorocne obaveze	120		62596	30320
47, 48 osim 481 49 osim 498	5. Obaveza po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicanja	121		127125	135302
481	6. Obaveza po osnovu poreza na dobitak	122		7624	0

- u hiljadama dinara

Šifra računa	Opis računa	AKOBS	Napomena	Lekura godina	Prethodna godina
488	V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	123		7142	4302
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		3067627	3048449
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125		2078439	2427773

U _____ dana 23.4. 2013. godine

Lica odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i proizvođačke ("Službeni glasnik RS", br.114/08, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjena pravno lice - preduzetnik		
07073186 Matični broj		100001492 PIB
Popunjena Agencija za privredna registra		
850 1 2 3		19 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište : BEOGRAD, Bulvar Mihaila Pupina 12

BILANS USPEHA - konsolidovani

7005018082102

u period 01.01.2012 do 31.12.2012

- u hiljadama dinara

Grupa računa	Opis	AOB	Napomena: broj	Prethodna godina	Prilagodna godina
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		7671819	2805205
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202		7671819	2805205
62	2. Prihodi od aktiviranja uclnaka i robe	203			
630	3. Povećanja vrednosti zalih uclnaka	204			
631	4. Smanjenje vrednosti zalih uclnaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206			
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		7556159	2728355
50	1. Nabavna vrednost prodane robe	208		16960	16233
51	2. Troškovi maloprodaje	209		3390287	1307067
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210		451258	400418
54	4. Troškovi amortizacija i rezervisanja	211		16505	14602
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		3681149	990035
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		115460	78850
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215		257049	93386
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216		141349	66937
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217		19810	46376
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218		7492	7855
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219		243478	141820
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 216+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222			

- u hiljadama dinara

Redni broj	Opis	Redni broj	Priloga: 001	Priloga: 002
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223	243478	141820
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224		
	G. POREZ NA DOBITAK			
721	1. Poreški rashod perioda	225	20447	13157
722	2. Odloženi poreški rashodi perioda	226	2840	0
722	3. Odloženi poreški prihodi perioda	227	0	174
723	D. Isplaćena licna primanja poslodavcu	228		
	DJ. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229	220191	128037
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230		
	A% NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231		
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232	220191	128837
	I. ZARADA PO AKCIJI			
	1. Osnovna zarada po akciji	233	626	366
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234		

U _____ dana 23.4. 2013. godino

Lica odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - proizvođačnik		
07073188 Matični broj	[] [] [] [] [] [] [] [] [] [] Šifra delatnosti	100001482 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registra		
850 1 2 3 Vrsta posla	[] 19	[] [] [] [] [] [] [] [] 20 21 22 23 24 25 26

Naziv : ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište : BEOGRAD, Bulvar Mihaila Pupina 12

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE - konsolidovani

7005018082119

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Naziv opisa	2012.	2011.
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	2012.	2011.
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	2982499
1. Prodaja i primljeni avansi	302	2929005
2. Primljena kamata iz poslovnih aktivnosti	303	29699
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	23795
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	3285737
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	2689427
2. Zarada, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	465117
3. Plaćeno kamato	308	1481
4. Porez na dobitak	309	15882
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	113830
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	0
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	303238
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	14753
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314	13251
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315	752
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	750
4. Primljena kamata iz aktivnosti investiranja	317	
5. Primljene dividende	318	
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	17057
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320	
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	17057
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	0
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323	0
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324	2304

- u hiljadama dinara

	2013	2012	2011
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	51068	55071
1. Uvećanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	327		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	328	51068	55071
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	113498	48986
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331		
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplacena dividenda	333	113498	48986
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334	0	6085
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	62430	0
G. Svega prilivi gotovine (301+313+325)	336	8369547	3052323
D. Svega odlivi gotovine (305+319+329)	337	8145124	3351780
DJ. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	224423	0
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	0	299457
A%. GOTOVINA NA POČETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	280688	583118
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	13068	4316
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	5420	7289
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	512759	280688

U _____ dana 23.4. 2013. godište

Lica odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/08, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - proizvođačnik		
<input type="text" value="07073186"/> Matični broj	<input type="text" value=""/> Šifra delatnosti	<input type="text" value="100001492"/> PIB
Popunjiva Agencija za privredna registra		
<input type="text" value="850"/> 1 2 3	<input type="text" value=""/> 19	<input type="text" value=""/> 20 <input type="text" value=""/> 21 <input type="text" value=""/> 22 <input type="text" value=""/> 23 <input type="text" value=""/> 24 <input type="text" value=""/> 25 <input type="text" value=""/> 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište : BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU - konsolidovani

7005018062133

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Red. br.	Opis	Kod	Osnovni kapital (čl. 309)		Ostali kapitali (račun 309)		Neplaćeni upisani kapitali (čl. 311)		Emisiona premija (račun 420)	
			2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	401	144131	414	14708	427			440	
2	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje	402		415		428			441	
3	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		418		429			442	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	404	144131	417	14708	430			443	
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	405		418		431			444	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432			445	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	407	144131	420	14708	433			446	
8	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanje	408		421		434			447	
9	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje	409		422		435			448	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine _____ (red.br. 7+8-9)	410	144131	423	14708	436			449	
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	411		424		437			450	
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	412		425		438			451	
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine _____ (red.br. 10+11-12)	413	144131	426	12241	439			452	

1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine	453	21112	466	72413	478	3220	482	22363
2	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanja	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenja	455		468		481		494	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine (red.br. 1+2-3)	456	21112	469	72413	482	3220	496	22363
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	457	8827	470	7891	483		496	588
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471	2263	484	73	497	5000
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine (red.br. 4+5-6)	459	29939	472	78041	485	3147	498	17951
8	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanja	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenja	461		474		487		500	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine (red.br. 7+8-9)	462	29939	475	78041	488	3147	501	17951
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	463		476	2239	489	536	502	1509
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	464		477		490		503	562
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine (red.br. 10+11-12)	465	29939	478	80280	491	3683	504	18988

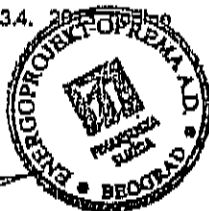
Redni broj	Opis stanja	505	518	521	531	544	548	550	553
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	518	521	531	544	548	550	553
2	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje	506	518	521	532	545	548	550	553
3	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507	520	521	533	546	548	550	553
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	518	521	534	547	548	550	553
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	509	522	521	535	548	548	550	553
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	523	521	538	549	548	550	553
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	524	524	537	550	548	550	553
8	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanje	512	525	525	538	551	548	550	553
9	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje	513	526	525	539	552	548	550	553
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	527	527	540	553	548	550	553
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	515	528	528	541	554	548	550	553
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	516	529	528	542	555	548	550	553
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine _____ (red.br. 10+11-12)	517	530	530	543	556	548	550	553

Red. br.	Opis stanja	Broj stanja	Broj stanja
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanja	558	
3	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenja	559	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodno godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanja	564	
9	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenja	565	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

U _____ dana 23.4. 2013. godine

Lica odgovorno za sastavljanje
financijskog izveštaja

[Handwritten signature]

Zakonski zastupnik

[Handwritten signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06 , 5/07 , 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07073186 Matični broj		100001492 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
850 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište : BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

STATISTICKI ANEKS - konsolidovani

7005016082126

za 2012. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

Opis	AGP	Tekuća godina	Prethodna godina
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za veličinu (oznaka od 1 do 3)	602	3	3
3. Oznaka za vlasništvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizičkih) lica koja imaju učešće u kapitalu	604		
5. Procenat broj zaposlenih na osnovu stanja krajom svakog meseca (ceo broj)	605	222	212

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa	Opis	AGP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 3-5)
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na početku godine	606	1487	0	1487
	1.2. Povećanja (nabavka) u toku godine	607		XXXXXXXXXXXX	
	1.3. Smanjenja u toku godine	608		XXXXXXXXXXXX	
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	1487	0	1487
02	2. Nekretnina, postrojenja, oprema i biološka sredstva				
	2.1. Stanje na početku godine	611	407150	128611	278539
	2.2. Povećanja (nabavka) u toku godine	612	32801	XXXXXXXXXXXX	32801
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	7274	XXXXXXXXXXXX	23600
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	432677	144937	287740

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa račun	Opis	AOB	Tekuća godina	Prethodna godina
10	1. Zalihe materijala	616	75072	153012
11	2. Nedovršena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618	397	397
13	4. Roba	619	0	376
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dat avans	621	407133	842697
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	482602	990482

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa račun	Opis	AOB	Tekuća godina	Prethodna godina
300	1. Akcijski kapital	623	144131	144131
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli društva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Urazi članova ortackog i komanditnog društva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Društveni kapital	630		
305	6. Zadrusni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	12241	14708
30	SVEGA (623+626+627+629+630+631+632=102)	633	156372	156839

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa račun	Opis	AOB	Tekuća godina	Prethodna godina
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	351540	351540
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	144131	144131
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA - nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	144131	144131

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računovodstva	Opis	AOP	tekuća godina	prethodna godina
20	1. Potraživanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 830 <-> 015)	639	1232853	1192028
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <-> 119)	640	1642916	1991801
deo 228	3. Potraživanja u toku godine od društava za osiguranje za naknadu štete (dugovni promet bez početnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prehodni porez (godinji iznos po poreskim prijavama)	642	937805	293124
43	5. Obaveze iz poslovanja (potražni promet bez početnog stanja)	643	8334763	2987775
450	6. Obaveze za neto zaradu i naknade zarada (potražni promet bez početnog stanja)	644	250536	214867
451	7. Obaveze za porez na zaradu i naknade zarada na teret zaposlenog (potražni promet bez početnog stanja)	645	38900	33557
462	8. Obaveze za doprinosa na zaradu i naknade zarada na teret zaposlenog (potražni promet bez početnog stanja)	646	56181	50072
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, uocase u dobitku i licna primanja poslodavca (potražni promet bez početnog stanja)	647		
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potražni promet bez početnog stanja)	648		
47	11. Obaveze za PDV (godinji iznos po poreskim prijavama)	649	991854	325712
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	13484808	7098956

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računovodstva	Opis	AOP	tekuća godina	prethodna godina
513	1. Troškovi goriva i energija	651	17190	16452
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	344616	298310
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zaradu i naknada zarada na teret poslodavca	653	55181	49950
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	8888	11812
526	5. Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	2338	2978
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	40436	37258
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	3383679	768738
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658	29857	5182
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljišta	659		
536, 537	10. Troškovi istraživanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	13407	14278
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	15628	17731
553	13. Troškovi platnog prometa	663	38215	29868

- Iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa	Opis	AOB	Tekuća godina	Prethodna godina
554	14. Troškovi članarina	664	1722	1328
555	15. Troškovi paraža	665	2732	2953
556	16. Troškovi doprinosa	666		
562	17. Rashodi kamata	667		
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	14787	1481
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verne namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportne namene	670		
	21. Kontrolni zbir (od 661 do 670)	671	3968475	1259425

VIII DRUGI PRIHODI

- Iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa	Opis	AOB	Tekuća godina	Prethodna godina
60	1. Prihodi od prodaje robe	672		
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dužina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljište	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	23124	25547
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po računima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678		
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i učešća u dobitku	679		
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	23124	25547

IX OSTALI PODACI

- Iznosi u hiljadama dinara

Opis	AOB	Tekuća godina	Prethodna godina
1. Obaveze za akcize (prema godišnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godišnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga državna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Državna dodeljivanja za premije, regrese i pokrivoce tokućih troškova poslovanja	684		
5. Ostala državna dodeljivanja :	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Učena primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

X RAZGRANIČENI NEGATIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- Iznosi u hiljadama dinara

	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	689		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	690		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	691		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	692		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	693		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	694		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	695		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	696		

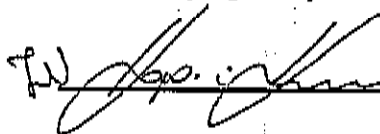
XI RAZGRANIČENI POZITIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- Iznosi u hiljadama dinara

	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	697		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	698		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	699		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	700		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	701		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	702		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	703		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	704		

U _____ dana 23.4.

 Lice odgovorno za sastavljanje
 finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac popunjen Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE
FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2012. GODINU**

Beograd, 2013. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	4
2. GRUPA ZA KONSOLIDACIJU	4
3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	5
4. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	6
5. KONSOLIDACIJA	24
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA.....	26
7. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU.....	27
8. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA	31
9. BILANS USPEHA.....	32
9.1.Prihodi od prodaje	32
9.2. Nabavna vrednost prodate robe.....	33
9.3. Troškovi materijala	33
9.4. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi.....	33
9.5. Troškovi amortizacije i rezervisanja	34
9.6. Ostali poslovni rashodi.....	35
9.7.Finansijski prihodi.....	37
9.8. Finansijski rashodi.....	38
9.9.Ostali prihodi.....	38
9.10. Ostali rashodi.....	39
9.11. Porez na dobitak.....	40
9.12. Neto dobitak po akciji	40
10. BILANS STANJA.....	41
10.1. Nematerijalna ulaganja.....	41
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema	42
10.3. Dugoročni finansijski plasmani.....	43
10.4. Zalihe i dati avansi	44
10.5. Potraživanja	44
10.6. Kratkoročni finansijski plasmani	46
10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	46
10.8.Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja.....	47
10.9.Promene na kapitalu	48

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za 2012. godinu

10.10. Osnovni kapital	49
10.11. Rezerve.....	49
10.12. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju.....	49
10.13. Neraspoređeni dobitak.....	50
10.14. Dugoročna rezervisanja.....	50
10.15. Ostale dugoročne obaveze	53
10.16. Obaveze iz poslovanja.....	53
10.17. Ostale kratkoročne obaveze	55
10.18. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	55
10.19. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	56
10.20. Vanbilansna aktiva i pasiva.....	57
11. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA	57
12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	59

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07073186
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	4399
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001492

ENERGOPROJEKT OPREMA je akcionarsko društvo (u daljem tekstu: Društvo). Registrovano je kod Agencije za privredne registre B.D.8041/2005 od 18.04.2005 godine. Društvo je osnovano 1990 godine. Društvo posluje kao zavisno preduzeće u sastavu Energoprojekt Holding a.d.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Društva je izvođenje radova i inženjering u opremanju objekata. Naime, osnovna delatnost Društva se odnosi na opremanje tehnološkom, mašinskom i elektro opremom i ostale građevinske specijalizovane radove.

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u veliko pravno lice.

U Društvu je prosečan broj zaposlenih radnika, na osnovu stanja krajem svakog meseca, iznosio:

- 2012. godine: 222 radnika
- 2011. godine: 212 radnika.

2. GRUPA ZA KONSOLIDACIJU

Društvo je matično društvo koje sa 1 zavisnim društvom i 1 pridruženim društvom čini grupaciju:

- ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI
- ENERGNIGERIJALTD, NIGERIA

Procenat vlasništva Društva u navedenom zavisnom društvu je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
<i>ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI</i>	<i>100% vlasništva</i>

Procenat vlasništva Društva u navedenom pridruženom društvu je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu pridruženih pravnih lica</i>	
<i>ENERGNIGERIJALTD NIGERIJALTD</i>	<i>40% vlasništva</i>

Zavisno društvo Eco Mep llc Dubai je u postupku gašenja.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su konsolidovani finansijski izveštaji Društva i odobreni su od strane odbora Direktora Društva dana 26.03.2013. godine.

3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa važećim propisima u Republici Srbiji zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji („Sl.glasnik RS“, br. 46/2006 i 111/2010 godine), koji propisuje Međunarodno računovodstvene standarde (MRS), odnosno Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (MSFI) kao osnovu za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja.

Rešenjem Ministra finansija Republike Srbije (broj 401-00-1380/2008-16 od 25. oktobra 2010 godine) utvrđen je prevod osnovnih tekstova MRS, odnosno MSFI, koji su izdati od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde do 1. januara 2009. godine, kao i tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda do 1. januara 2009. godine. Rukovodstvo Društva procenjuje uticaj promena MRS, odnosno MSFI i tumačenja standarda na finansijske izveštaje. Izmene i dopune postojećih MRS, odnosno MSFI i tumačenja standarda, zamene važećih MRS novim, koji su stupili na snagu počev od 1. januara 2010. godine, kao i primena novih tumačenja koja su stupila na snagu u toku 2011. godine, nisu imali za rezultat značajnije promene računovodstvenih politika Društva, niti materijalno značajan uticaj na finansijske izveštaje u periodu početne primene. I pored toga što mnoge od ovih promena nisu primenljive na poslovanje Društva, rukovodstvo Društva ne izražava eksplicitnu i bezrezervnu izjavu o usaglašenosti finansijskih izveštaja sa MRS i MSFI, koji se primenjuju na periode prikazane u priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima.

Finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška i načelom stalnosti Društva.

Konsolidovani finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike („Sl. glasnik RS“, br. 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010, 101/2012 i 118/2012), koji odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS i „Prezentacija finansijskih izveštaja“. Shodno tome, priloženi finansijski izveštaji nisu usaglašeni sa svim zahtevima MRS i MSFI. Prema Zakonu o računovodstvu i reviziji finansijski izveštaji obuhvataju: bilans stanja, bilans uspeha, izveštaj o tokovima gotovine, izveštaj o promenama na kapitalu, napomene uz finansijske izveštaje i statistički aneks.

Iznosi u konsolidovanim finansijskim izveštajima iskazani su u hiljadama RSD, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. RSD predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Društva. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenilo računovodstvene politike obelodanjene u Napomeni 4, koje su zasnovane na važećim računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srbije.

4. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao uporedni podaci iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2011. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

4.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o fer (pravičnoj) vrednosti aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknadiiva

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

(fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva procenjena, vrši se ispravka vrednosti.

4.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

Valuta	31.12.2012.	31.12.2011.
	Iznos u dinarima	
1 EUR	113.7183	104.6409
1 USD	86.1763	80.8662
1 GBP	139.1901	124.6022
1 CHF	94.1922	85.9121

4.3. Prihodi

U okviru poslovnih prihoda najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se javi: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihod od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvopovezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

4.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodane robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru **ostalih rashoda**, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

4.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su

direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

4.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu neiskorišćenog poreskog kredita za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospеле otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

4.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.*

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz razvoja (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

4.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se materijalna sredstva koja se koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

Vrednovanje naknadnih izdataka u nekretnine, postrojenja i opremu vrši se kada se:

- radi o ulaganjima koja produžavaju korisni vek upotrebe sredstava,
- povećava kapacitet,

- unapređuje sredstvo čime se poboljšava kvalitet proizvoda ili
- smanjuju troškovi proizvodnje u odnosu na troškove pre ulaganja.

Troškovi servisiranja, tehničkog održavanja, manje popravke i ostalo; ne povećavaju vrednost sredstva već predstavljaju rashod perioda.

Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se iskazuju i priznaju na posebnom računu, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi vezane za to sredstvo prilliti u Društvo. Amortizacija ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se vrši na osnovu procenjenog veka korišćenja tih sredstava, koji može biti jednak ili kraći od perioda trajanja ugovora o zakupu.

Nekretnine, postrojenja i oprema koja su, prema MSFI 5, klasifikovana kao sredstva namenjena prodaji, na datum bilansa stanja se iskazuju kao obrtna sredstva i procenjuju po nižoj vrednosti između knjigovodstvene vrednosti i fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

4.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju finansijskog lizinga, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga početno merenje vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju naknadnog merenja, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alokira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

Amortizacija sredstva pribavljenog putem finansijskog lizinga vrši se u skladu sa politikom amortizacije sredstava koja su u vlasništvu Društva. Ako nije sasvim jasno da li će Društvo steći pravo vlasništva nad sredstvom koje je predmet lizinga do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i veka trajanja.

U slučaju poslovnog (operativnog) lizinga, plaćanja lizinga se priznaju kao rashod. Generalno, za sredstva pribavljena putem poslovnog lizinga se priznavanje rashoda vrši po pravolinijskoj osnovi tokom trajanja lizinga.

4.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alokira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Amortizacija se vrši primenom metoda pravolinijskog otpisa (proporcionalna metoda), a obračun amortizacije počinjekada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva, umanjen za rezidualnu vrednost (preostalu vrednost) se sistematski alokira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva je vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Pri utvrđivanju korisnog veka trajanja sredstva, tj vremenskog perioda tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu, uvažavaju se različiti faktori, kao što su:

- očekivana iskorišćenost sredstva, shodno očekivanom kapacitetu korišćenja
- fizičko habanje, shodno broju smena u kojima će se sredstvo koristiti, planiranom programu popravljavanja i održavanja i sl.
- tehnička i komercijalna zastarelost,
- zakonska ili slična ograničenja korišćenja sredstva (na primer, kraj roka isteka lizinga) itd.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i pod pretpostavkom da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Pri proceni rezidualne vrednosti se koriste preovlađujuće cene na dan procene za prodaju slične imovine, koja je došla do kraja svog korisnog veka i koja je korišćena pod uslovima koji su slični onim uslovima pod kojima se imovina koristi, odnosno onim uslovima pod kojima će se imovina koristiti u Društvu.

Rezidualna vrednost se kao rezultat procene može za pojedino sredstvo povećati na iznos koji je jednak knjigovodstvenoj vrednosti tog sredstva ili veći od nje. U tom slučaju, trošak amortizacije će preostalom korisnom veku trajanja tog sredstva iznositi nula, osim ako se, kao rezultat naknadnih procena, rezidualna vrednost ne smanji na iznos koji je niži od knjigovodstvene vrednosti.

Rezidualna vrednost i preostali korisni vek trajanja sredstva se proveravaju na kraju svake finansijske godine od strane kompetentnih procenjivača. Ako su nove procene različite od prethodnih procena, promena se tretira promenom računovodstvene procene i knjigovodstveno se obuhvata shodno relevantnim odredbama MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Obračun amortizacije prestaje kada se sredstvo iskniži (prestane da se priznaje kao sredstvo) i kada se reklasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji, investiciona nekretnina ili u okviru poslovanja koje se obustavlja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

4.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

4.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40- Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, naknadno merenje investicione nekretnine vrši se po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.

4.13. Zalihe

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) odmeravaju po:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom ponderisane prosečne cene.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene

neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

4.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvopriznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao sredstvo namenjeno prodaji, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje);
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji meri se (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (netopisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je netopisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

4.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a ključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj javnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Priklasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „hedžinga“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioc Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namcrava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kreditni (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

- sredstava za koja Društvo ima namjeru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri početnom odmeravanju finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Nakon odmeravanja finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobitci (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

4.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju gotovina i gotovinski ekvivalenti, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

4.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom procene umanjenja vrednosti potraživanja, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izvještaje.

4.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

4.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom vrednovanja obaveza, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivanih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izvještaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i dio dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

4.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, shodno MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporcizivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

4.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obaveznu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe MRS 19 - **Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospеле otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajnog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

5. KONSOLIDACIJA

5.1. Zavisna društva

Zavisna društva su svi oni pravni subjekti u kojima matično društvo poseduje ovlašćenja da upravlja finansijskim i poslovnim politikama na osnovu glasačkih prava po osnovu više od polovine vlasništva nad akcijama (udelimima). Postojanje i uticaj potencijalnih glasačkih prava koja u ovom momentu mogu da se koriste ili konvertuju, uzimaju se u obzir pri oceni da li matično društvo kontroliše drugi subjekat. Zavisna društva se konsoliduju od dana kada se kontrola prenese na matično društvo, a sa konsolidacijom se prestaje od dana kada pomenuta kontrola prestane.

Računovodstveni metod nabavne vrednosti (Purchase method) je metod koji se primenjuje kako bi se računovodstveno obuhvatilo sticanje zavisnog društva od strane matičnog društva.

Trošak preuzimanja društva se odmerava kao fer vrednost datih sredstava, emitovanih instrumenata vlasničkog kapitala ili obaveza nastalih ili preuzetih na dan preuzimanja. Sredstva koja se steknu sticanjem društva, a koja se mogu pojedinačno identifikovati kao i stvarne i

potencijalne preuzete obaveze, inicijalno se procenjuju prema fer vrednosti na dan sticanja, bez obzira na visinu interesa koji nije pod kontrolom.

Višak troška sticanja koji premašuje fer vrednost udela matičnog društva u stečenoj neto imovini koja se može identifikovati, evidentira se kao goodwill. Ukoliko je nabavna vrednost troška sticanja niža od fer vrednosti neto imovine stečenog zavisnog društva, razlika u vrednosti se direktno priznaje u bilansu uspeha.

Transakcije između društava, salda i nerealizovani dobitci na transakcijama između društava koja čine grupu se eliminišu. Nerealizovani gubici se takođe eliminišu osim ako transakcija ne pruža dokaz da je umanjena vrednost prenesenog sredstva.

Primenjeni metod konsolidacije za ova društva je metod potpunog konsolidovanja.

Računovodstvene politike zavisnih društava su izmenjene tamo gde je to bilo potrebno kako bi se obezbedila doslednost sa politikama koje je matično društvo usvojilo.

5.2. Pridružena društva

Pridružena društva su oni pravni subjekti u kojima matično društvo ima značajan uticaj, a koje nije ni zavisno društvo, niti učešće u zajedničkom ulaganju.

Značajan uticaj podrazumeva moć učestvovanja u donošenju finansijskih i poslovnih odluka društva u koje je ulaganje izvršeno, ali ne i kontrole ili zajedničke kontole nad tim politikama.

Ulaganja u pridružena društva se računovodstveno obuhvataju po računovodstvenom metodu udela (Equity method).

Prema metodu udela, investicija u pridruženo društvo prvo se priznaje po nabavnoj vrednosti (u visini investicije), a zatim se nakon datuma sticanja, knjigovodstvena vrednost povećava ili smanjuje da bi se priznao investitorov udeo u dobitku ili gubitku entiteta u koji je investirano. Investitorov udeo u dobitku ili gubitku entiteta u koji je investirano priznaje se u dobitku ili gubitku investitora. Raspodele dobiti primljene od entiteta u koji je investirano umanjuju knjigovodstvenu vrednost investicije. Takođe može biti neophodno korigovanje knjigovodstvene vrednosti investicije zbog promena proporcionalnog udela investitora u entitetu u koji je investirano, a koje proizilazi iz promena u kapitalu entiteta u koji je investirano koje nisu priznate u dobitku ili gubitku tog entiteta. U takve promene spadaju promene koje su posledica revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme i razlika u deviznim kursovima. Investitorov udeo u tim promenama priznaje se direktno u kapitalu investitora.

Investitor prekida da koristi metod udela od datuma kada prestane da ima značajan uticaj nad pridruženim entitetom i da od tog datuma računovodstveno obuhvata investiciju u skladu sa MRS 39, pod uslovom da pridruženi entitet ne postane zavisni entitet ili zajednički poduhvat u skladu sa MRS 31. Knjigovodstvenom vrednošću investicije na datum kada ona prestane da bude pridruženi entitet smatra njenu nabavnu vrednost pri njenom početnom odmeravanju kao finansijsko sredstvo u skladu sa MRS 39.

Ako je udeo investitora u gubicima pridruženog društva jednak ili veći od njegovog učešća u pridruženom društvu, investitor prestaje da priznaje svoj udeo u daljim gubicima. Nakon što se učešće investitora svede na nulu, vrši se rezervisanje za eventualne dalje gubitke i obaveza se

priznaje samo do iznosa za koji investitor snosi pravnu ili konstruktivnu obavezu ili je izvršio plaćanje u korist pridruženog društva. Ako pridruženo društvo kasnije posluje sa dobitkom, investitor ponovo počinje da priznaje svoj udeo u toj dobiti samo nakon što se njegov udeo u dobiti izjednači sa udelom u gubitku koji ranije nije bio priznat.

5.3. Zajednička društva

Zajednički kontrolisano društvo je zajednički poduhvat koji podrazumeva osnivanje društva u kom svaki od učesnika u zajedničkom poduhvatu ima svoje učešće. Zajednički kontrolisano društvo posluje na isti način kao i druga društva, osim što se ugovornim aranžmanom između učesnika u zajedničkom poduhvatu uspostavlja zajednička kontrola nad ekonomskom aktivnošću novoosnovanog društva.

Zajednički kontrolisano društvo kontroliše imovinu zajedničkog poduhvata, preuzima obaveze i snosi rashode i zarađuje prihode. Ono može zaključivati ugovore u svoje vlastito ime i pribavljati finansijska sredstava za potrebe aktivnosti zajedničkog poduhvata. Svaki učesnik ima pravo na udeo u dobiti zajednički kontrolisanog društva, iako neka zajednički kontrolisana društva takođe podrazumevaju deljenje samih proizvoda zajedničkog poduhvata.

Učesnik u zajedničkom ulaganju priznaje svoje učešće u zajednički kontrolisanom društvu, primenom metoda proporcionalne konsolidacije.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljani ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(c) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravljajući početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.

7. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje finansijskih rizika, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja

Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu ka *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika: *deveznom riziku i riziku likvidnosti*.

7.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

7.2. Tržišni rizik

Napomene iz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kursa, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kursa. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kursa stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evrom.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kursa značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je Društvo značajno izloženo valutnom riziku.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo nije ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja obaveza iz poslovanja.

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budućí tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

7.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

Najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društvasu:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Rezultati racio analize pokazuju da Društvo tokom 2012. godine ima sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da nema indicija koje ukazuju na potencijalne probleme sa likvidnošću Društva.

7.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

Najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva su:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

8. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Segment poslovanja predstavlja deo imovine i poslovnih operacija koje obezbeđuju proizvode ili usluge koje podležu rizicima i koristima različitim od onih u nekim drugim segmentima poslovanja.

Geografski segment obezbeđuje proizvode ili usluge unutar određenog privrednog okruženja koji podležu rizicima i koristima različitim od onih segmenata koji posluju u nekim drugim privrednim okruženjima.

Poslovni segment se odnosi na segment izgradnje i opremanje:

<i>Izgradnja i opremanje</i>	<i>U 000 dinara</i> <i>2012.</i>	<i>U 000 dinara</i> <i>2011.</i>
Prihod od prodaje	7.671.619	2.805.205
Poslovni dobitak	115.460	76.850
Prihod od kamata	23.124	25.492
Rashodi kamata	591	1.481
Porez na dobit	20.447	13.157
Dobitak iz redovnih aktivnosti	105.485	40.904
Neto dobitak	220.191	128.837
Ukupna aktiva	3.067.627	3.048.449
Ukupna pasiva	3.067.627	3.048.449
Amortizacija	13.407	14.276

Geografski segmenti

	Srbija		Afrika		Ukupno	
	2012.	2011.	2012.	2011.	2012.	2011.
Prihod od prodaje	5.927.684	1.945.424	1.743.935	859.781	7.671.619	2.805.205
Prihod od prodaje robe						
Prihod od prodaje proizvoda I usluga	5.927.684	1.945.424	1.743.935	859.781	7.671.619	2.805.205

9. KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA

Napomene iz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

9.1. PRIHODI OD PRODAJE

Grupa ostvaruje prihod pružanjem usluga na domaćem i inostranom tržištu, a njihova struktura je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	64.483	18.240
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	21.853	11.126
Svega	86.336	29.366
Prihodi od prodaje na domaćem tržištu		
Prihodi od prodaje proizvoda	-	-
Prihodi od prodaje usluga	5.841.348	1.916.057
Svega	5.841.348	1.916.057
Prihodi od prodaje na inostranom tržištu		
Prihodi od prodaje proizvoda	-	-
Prihodi od pružanja usluga	1.743.935	859.781
Svega	1.743.935	859.781
UKUPNO	7.671.619	2.805.205

Pregled prihoda od prodaje u zemlji i inostranstvu po najznačajnijim kupcima:

	u 000 dinara
Termoelektrane i kopovi Kostolac	4.015.448
Energonigerija ltd, Nigerija	1.686.093
SNC – Lavalin International	388.391
International Project	969.310
Ministarstvo zdravlja	295.589
JKP Beogradske elektrane	107.536
Julius Berger	127.036
Energomontaža	41.565
TE Nikola Tesla doo, Beograd	13.526
Ostali	27.125
UKUPNO	7.671.619

9.2. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Nabavna vrednost prodate robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodate robe povezanom pravnom licu (Energonigerija ltd, Nigerija) i u 2012. godini je iznosila RSD 16.960 hiljada, a u 2011. godini RSD 16.233 hiljada.

9.3. TROŠKOVI MATERIJALA

Struktura troškova materijala	u.000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi materijala za izradu	3.370.019	1.287.385
Troškovi ostalog materijala	3.078	3.230
Troškovi goriva i energije	17.190	16.452
UKUPNO	3.390.287	1.307.067

9.4. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u.000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi zarada		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	344.616	298.311
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	55.181	49.960
Svega	399.797	339.271
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privrem.i povremcnim poslovima i sl.	8.686	11.912
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	2.339	2.978
Ostali lični rashodi i naknade	40.436	37.258
UKUPNO	451.258	400.418

U okviru ostalih ličnih rashoda, najznačajniji su troškovi Grupe po sledećim osnovama:

	u.000 dinara
Prevoz	10.643
Otpremnine za raskid radnog odnosa i odlazak u penziju	12.618
Troškovi službenih putovanja	7.223
Smestaj i ishrana radnika	3.066
Solidarna pomoć radnicima	2.011
Stipendije	2.623
Ostali lični rashodi (paketići, 8. mart i sl.)	2.252
UKUPNO	40.436

9.5. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

	u 1000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi amortizacije		
Amortizacija nekretnina	315	2.545
Amortizacija postrojenja i opreme	13.092	11.732
Svega	13.407	14.277
Troškovi rezervisanja		
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	3.098	325
UKUPNO	16.505	14.602

Na dan 31.12.2012. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti, odnosno upravne zgrade. Efekat promene računovodstvene procene uticao je na promenu visine troškova amortizacije za 2012. godinu, a time, posledično, i na visinu knjigovodstvene vrednosti sredstava na dan 31.12.2012. godine. Usled promenjene procene, trošak amortizacije za 2012. godinu je manji, to jest knjigovodstvena vrednost sredstava na dan 31.12.2012. godine je veća za RSD 2.221 hiljada.

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih sredstava koja su bila predmet Procene, bude niža za RSD 105.571 hiljada, to jest za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene, pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraćen ranije procenjeni vek trajanja.

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2012. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2012. godine umanjeno za korekciju iznosa rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2011. godine umanjeno za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2012. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju) detaljnije je objašnjena u Napomeni 10.14.

9.6. OSTALI POSLOVNI RASHODI

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Troškovi proizvodnih usluga</i>		
Troškovi usluga na izradi učinaka	3.174.117	605.259
Troškovi transportnih usluga	12.591	9.359
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	15.135	13.655
Troškovi zakupnina	29.857	5.182
Troškovi sajmova	196	200
Troškovi reklame i propagande	-	14
Troškovi ostalih usluga	151.783	136.067
Svega	3.383.679	769.737
<i>Nematerijalni troškovi</i>		
Troškovi neproizvodnih usluga	18.099	14.300
Troškovi reprezentacije	7.326	5.883
Troškovi premija osiguranja	15.628	17.731
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	38.215	29.868
Troškovi članarina	1.722	1.328
Troškovi poreza	2.732	2.953
Ostali nematerijalni troškovi	213.748	148.235
Svega	297.470	220.298
UKUPNO	3.681.149	990.035

Troškovi usluga na izradi učinaka se odnose na troškove podizvođača i konzorcionih partnera u ukupnom iznosu RSD 3.174.117 hiljada. Napred u tabeli dat je prikaz najznačajnijih troškova po projektima:

	u 000 dinara
TE Kostolac B Blok 2	1.704.179
RTB Bor	1.195.097
Klinički centar Niš	122.206
Toplana Novi Beograd izmenjivačka stanica	68.318
Ambasada u Nigeriji	35.298
Ostalo	49.019
UKUPNO	3.174.117

U okviru troškova transportnih usluga, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se odnosi na sledeće:

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Struktura troškova investicionog i tekućeg održavanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Održavanje opreme	10.479	8.028
Održavanje zgrade	131	1.453
Održavanje vozila	4.525	4.174
UKUPNO	15.135	13.655

Troškovi zakupnina u iznosu RSD 29.857 hiljada se odnose na zakup opreme (kranovi, dizalice) na projektu RTB Bor u iznosu RSD 23.992 hiljada, zakup stanova za smeštaj radnika u zemlji (Bor, Kostolac i Niš) u iznosu RSD 4.969 hiljada i zakup skladišta i ostalog u iznosu RSD 896 hiljada.

Troškovi ostalih usluga se najvećim delom odnose na ostale proizvodne troškove projekata (montaža, servisiranje, rekonstrukcija, reparacije i sl.) u iznosu RSD 144.867 hiljada i ostale troškove registracije vozila, fotokopiranja, komunalne usluge, putarine i sl. u iznosu RSD 6.916 hiljada.

U okviru troškova neproizvodnih usluga iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, obezbeđenja, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo troškova premije osiguranja se odnosi na sledeće:

	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Osiguranje gradilišta	13.938	16.414
Osiguranje osnovnih sredstava	1.258	886
Osiguranje radnika	432	431
UKUPNO	15.628	17.731

Od ukupno iskazanih troškova platnog prometa i bankarskih usluga: na troškove platnog prometa se odnosi u 2012. godini RSD 2.788 hiljada (u 2011. godini: RSD 1.531 hiljada), a na troškove bankarskih usluga se odnosi u 2012. godini 35.427 hiljada RSD (u 2011. godini: RSD 28.337 hiljada).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih i članarine inženjerskim komorama.

U okviru troškova poreza iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, komunalna taksa na firmu, fond za šume i dr. Najznačajniji

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

deo ovih troškova se odnosi na porez na imovinu, GGZ I fond za šume (u 2012. godini RSD 1.852 hiljada; u 2011. godini RSD 2.260 hiljada).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: EHK fakture EP Holdinga (2012. godine: RSD 89.391 hiljada), inženjersko tehničke usluge Energonigerije (2012. godine: RSD 76.916 hiljada), takse (administrativne, sudske i dr.), donacije (2012. godine: RSD 15.675 hiljada), troškove iznajmljivanja ino radnika - varioci za svrhe projekta (2012. godine: RSD 18.853 hiljada), sponzorstva, troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl.

9.7. FINANSIJSKI PRIHODI

	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate - matična i zavisna pravna lica	-	-
Prihodi od kamate - ostala povezana pravna lica	-	-
Prihodi od kamate po drugim osnovama	23.124	25.547
Svega	23.124	25.547
<i> Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike – matična, zavisna i ostala povezana pravna lica	-	-
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	120.952	14.079
Svega	120.952	14.079
<i>Prihodi od efekata valutne klauzule</i>		
Prihodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa matičnim zavisnim pravnim licima	400	-
Prihodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	2.912	2.513
Prihodi od efekata valutne klauzule po drugim osnovama	55.645	27.411
Svega	58.957	29.924
Učešće u dobitku tekuće godine p.p.l.Energonigerija ltd	53.751	23.589
Ostali finansijski prihodi	265	247
UKUPNO	257.049	193.386

Najznačajniji deo prihoda od kamata po drugim osnovama je posledica kamata iz dužničko poverilačkih odnosa, odnosno po osnovu oročenih sredstava kod banaka.

Prihodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnose na pozitivne efekte nastale prilikom naplate potraživanja i plaćanja obaveza (realizovani pozitivni efekti valutne klauzule) i nerealizovane pozitivne efekte valutne klauzule potraživanja i obaveza.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

9.8. FINANSIJSKI RASHODI

	u:000 dinara	
	2012.	2011.
Rashodi kamata		
Rashodi od kamate – matična i zavisna pravna lica	-	-
Rashodi od kamate - ostala povezana pravna lica	-	-
Rashodi od kamate po drugim osnovama	591	1.481
Svega	591	1.481
Negativne kursne razlike		
Negativne kursne razlike - matična i zavisna pravna lica	-	-
Negativne kursne razlike - ostala povezana pravna lica	-	-
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	83.364	46.758
Svega	83.364	46.758
Rashodi od efekata valutne klauzule		
Rashodi od efekata valutne klauzule - ostala povezana pravna lica	14.196	110
Rashodi od efekata valutne klauzule po drugim osnovama	43.198	18.588
Svega	57.394	18.698
Ostali finansijski rashodi	-	-
UKUPNO	141.939	66.937

Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte nastale prilikom naplate potraživanja i plaćanja obaveza (realizovani negativni efekti valutne klauzule) i nerealizovane negativne efekte valutne klauzule potraživanja i obaveza.

9.9. OSTALI PRIHODI

Struktura ostalih prihoda	u:000 dinara	
	2012.	2011.
Ostali prihodi		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	866	180
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	88	5.624
Naplaćena otpisana potraživanja	-	13.231
Prihodi od smanjenja obaveza	780	9.290
Prihodi po osnovu revalorizacije stambenih kredita	893	38
Prihodi od ukidanja rezervisanja	-	5.013
Ostali nepomenuti prihodi	17.183	12.994
Svega	19.810	46.370
Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine		
Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine	-	-
UKUPNO OSTALI PRIHODI (PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE)	19.810	46.370

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Dobici od prodaje opreme su ostvareni u 2012. godini po osnovu prodaje stana u iznosu RSD 866 hiljada (prodaje vozilau iznosu RSD180hiljada u 2011. godini).

Ostali nepomenuti prihodi se najvećim delom odnose na naknadu štete od EP Garant (RSD 8.303 hiljada), naknadu štete od EMTA Electric (RSD 5.554 hiljada) i Ugovor o poravnanju sa EP Viskogradnja (RSD 1.240 hiljada).

9.10. OSTALI RASHODI

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2012	2011
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	-	1.429
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala	693	-
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	-	2.148
Ostali nepomenuti rashodi	1.867	4.278
Svega	2.560	7.855
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nekretnina, postrojenja i opreme	4.445	-
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	487	-
Svega	4.932	-
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLADIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	7.492	7.855

Rashodi po osnovu obezvređenja imovine u iznosu RSD 9.423 hiljada su objašnjeni u Napomeni 10.2. vezano za obezvređenje osnovnih sredstava i Napomeni 10.3. vezano za obezvređenje dugoročnih finansijskih plasmana.

Najznačajniji deo ostalih nepomenutih rashoda se odnosi na troškove zapošljavanja osoba sa invaliditetom i isplate štete na projektima (u 2012. godini RSD 1.867 hiljada, a u 2010. godini RSD 4.278. hiljada RSD).

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

9.11. POREZ NA DOBITAK

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000. dinara	
	2012.	2011.
Dobitak/(gubitak) pre oporezivanja	204.794	133.293
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	21.326	6.981
Kapitalni dobici/(gubici) iskazani u bilansu uspeha	(954)	(5.624)
Oporeziva dobit	225.166	131.936
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom	-	3.178
Poreska osnovica	225.166	135.114
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	22.517	13.511
Ukupna umanjnje obračunatog poreza	(2.070)	(831)
Poreski rashod perioda	20.447	12.680

Obaveze po osnovu poreza na dobit	u 000. dinara	
	2012.	2011.
Poreski rashod perioda	20.447	12.680
Uplaćene akontacije poreza na dobit	(12.823)	(15.881)
Obaveza (Potraživanje) po osnovu poreza na dobit na dan 31. decembra 2012. godine	7.624	(3.201)

Detaljnija objašnjenja o odloženom poreskom rashodu/prihodu perioda su prezentovane u Napomeni 10.19.

9.12. NETO DOBITAK PO AKCIJI

Pokazatelj	2012.	2011.
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	220.191	128.837
Prosečan broj akcija tokom godine	351.540	351.540
Neto dobitak po akciji u dinarima	626	366

10. BILANS STANJA

10.1. NEMATERIJALNA ULAGANJA

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	u 000 dinara			Ukupno
	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	
Nabavna vrednost				
Početno stanje (1.1.2012.)	1.487			1.487
Nove nabavke u toku godine				
Otudivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2012.)	1.487			1.487
Ispravka vrednosti				
Početno stanje (01.1.2012.)	-			
Amortizacija za 2012. godinu				
Otudivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2012.)				
Sadašnja (netopisana) vrednost				
Stanje 1.1.2012.	1.487			1.487
Stanje 31.12.2012.	1.487			1.487

Nematerijalna ulaganja u pripremi se odnose na dat avans povezanom licu EP Energodata za Oracle softver za business intelligence.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.2. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u:000: dinara					UKUPNO
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret. postr. i oprema u pripremi	Avansi za nekretn. postr. i opremu	
Nabavna vrednost						
Početno stanje (1.1.2012.)	75.058	195.748	105.884	32.471	-	409.161
Novе nabavke u toku godine				30.790		30.790
Prenos sa jednog oblika na drugi		1.953	23.203	(25.156)		-
Otuđivanje, rashodovanje i dr.		(3.204)	(4.070)			(7.274)
Krajnje stanje (31.12.2012.)	75.058	194.497	125.017	38.105		432.677
Ispravka vrednosti						
Početno stanje (01.1.2012.)		68.609	62.013			130.622
Amortizacija za 2012. godinu		315	13.092			13.407
Obezvredenje			4.445			4.445
Otuđivanje, rashodovanje i dr.		(160)	(3.377)			(3.537)
Krajnje stanje (31.12.2012.)		68.764	76.173			144.937
Sadašnja (neotpisana) vrednost						
Početno stanje (1.1.2012.)	75.058	127.140	43.871	32.470		278.539
Krajnje stanje (31.12.2012.)	75.058	125.732	43.845	38.105		282.740

U 2012. godini izvršeno je obezvređenje ulaganja u vodovodni sistem Sijerinska banja koje potiče iz ranijih godina u iznosu RSD 4.445 hiljada na teret rashoda u Bilansu uspeha, sobzirom da se ne očekuju ekonomski efekti od korišćenja pomenutog sredstva.

Društvo ima pravo korišćenja na zemljištu koje se nalazi na teritoriji opštine Medveđa, a koje se odnosi na neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište:

OPIS	POVRŠINA
8 parcela	99.23 ari
1 parcela	25.07 ari
12 parcela	123.20 ari

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.3. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	u 000 dinara	
	2012	2011
<i>Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica</i>		
Energonigerija ltd, Nigerija (40%)	259.768	204.797
Svega	259.768	204.797
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica</i>		
ŠKZ	143	143
Beogradsko mešovito preduzeće ad, Beograd (441 akcija)	190.258	190.258
Bačkatrans u stečaju ad, Vrbas	12.606	12.606
Minus: Ispravka vrednosti	(202.864)	(202.864)
Svega	143	143
<i>HOV namenjene prodaji</i>		
Agrobanka ad, Beograd(22 akcije)	488	488
Poštanska štedionica ad, Beograd(14 akcija)	-	462
Privredna banka ad, Beograd(1.821 akcija)	6.268	6.268
Tigar ad, Pirot (10 akcija)	17	17
Novosadski sajam ad, Novi sad (31 akcija)	145	145
Minus: Ispravka vrednosti	(6.615)	(6.400)
Svega	303	980
UKUPNO	260.214	205.919
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	12.718	12.863
Energonigerija – garantni depozit	42.314	-
Julius Berger – garantni depozit	2.357	-
Inabensa - garantni depozit	59.961	-
Findomestic banka ad - namenski garantni depozit	6.673	-
UKUPNO	124.023	12.863
UKUPNO DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	384.237	218.782

Finansijske informacije pridruženog entiteta Energonigerija ltd, Nigerija koje odgovaraju učešću od 40% ukupnog kapitala date su u nastavku:

	u 000 dinara	
	2012	2011
Obrtna imovina	908.130	1.128.433
Stalna imovina	532.537	96.529
Aktiva	1.440.667	1.224.962
Tekuće obaveze	1.180.899	1.020.165
Dugoročne obaveze	-	-
Kapital	259.768	204.797
Prihodi	1.687.350	977.379
Dobit tekućeg perioda	53.751	21.951

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Promene vrednosti HOV raspoloživih za prodaju su evidentirane u okviru kapitala (Nerealizovani gubici po osnovu HOV-a) s obzirom na negativne efekte promena fer vrednosti. U 2012. godini izvršeno je obezvrćenje HOV raspoloživih za prodaju Agrobanke ad, Beograd koja je u stečaju u iznosu od RSD 488 hiljada na teret rashoda.

Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima u iznosu RSD 12.718 hiljada su krediti odobreni zaposlenima na period od 20 godina bez kamatepri čemu se vrši revalorizacija tokom godine. Revalorizacija kredita se vrši koeficijentom rasta prosečne mesečne zarade bez poreza i dopinosakoji za 2012. godinu iznosi 6,9%.

10.4. ZALIHE I DATI AVANSI

	u.000.dinara	
	2012.	2011.
Materijal	59.425	139.473
Alat i inventar	22.241	20.780
Gotovi proizvodi	397	397
Roba	-	376
Dati avansi	407.133	842.697
Minus: Ispravka vrednosti (alat i inventar)	(6.594)	(7.241)
UKUPNO	482.602	996.482

10.5. POTRAŽIVANJA

	u.000.dinara	
	2012.	2011.
Potraživanja po osnovu prodaje		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	35.779	-
Kupci – ostala povezana pravna lica	72.575	67.327
Kupci u zemlji	597.784	820.305
Kupci u inostranstvu	532.545	310.225
Minus: Ispravka vrednosti	(5.830)	(5.829)
Svega	1.232.853	1.192.028
Potraživanja iz specifičnih poslova		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	28.894	25.866
Druga potraživanja		
Potraživanja za kamatu i dividende	910	82
Potraživanja od zaposlenih	6.337	3.787
Potraživanja od državnih organa i organizacija	62	-
Potraživanja po osnovu preplać. ostalih poreza i doprinosa	-	66
Ostala potraživanja – Poštanska štedionica	382	-
Svega	7.691	3.935
UKUPNO	1.269.438	1.221.829

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u:000 dinara	
	2012	2011
<i>Kupci u zemlji i povezana pravna lica</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	35.779	-
Kupci – ostala povezana pravna lica	72.575	67.327
Ministarstvo zdravlja	88.150	44.440
Termoelektrane i kopovi Kostolac	-	236.929
Instalacije Inabensa	16.392	64.976
Energomontaža AB	40.491	45.139
ABB AB	-	45.695
JP Elektroprivreda Srbije	1.558	-
Klinički centar Srbije	43.028	40.290
Minel Kotlogradnja	4.416	-
Monterra	4.682	4.308
TE Nikola Tesla	4.324	29.918
SNC-Lavalin internacional INC	235.946	166.208
JKP Beogradske elektrane	-	66.457
Internacional projekt services ltd	126.963	39.842
Ostali	26.004	30.273
Svega	700.308	881.803
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Energonigerija	511.469	253.300
Julius (Bilfinger) Berger	21.076	56.925
Svega	532.545	310.225
<i>Druga potraživanja i potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Potraživanja iz specifični poslova	28.894	25.866
Druga potraživanja	7.691	3.935
Svega	36.585	29.801
UKUPNO	1.269.438	1.221.829

Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u narednoj tabeli.

Promene ispravke vrednosti potraživanja	u:000 dinara	
	2012	2011
Stanje na dan 01. januara	5.830	19.502
Dodatna ispravka vrednosti	-	-
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja	-	(440)
Naplaćena ispravljena potraživanja	-	(13.232)
UKUPNO	5.830	5.830

Formiranje i ukidanje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru ostalih prihoda/rashoda u Bilansu uspeha (Napomena 9.10).

Kategorije unutar pozicije potraživanja ne sadrže obezvređena sredstva.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.6. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	u 000 dinara	
	2012	2011
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Bačkatrans ad u stečaju, Vrbas	410	410
GP Dulčić	-	2001
UKUPNO	410	2.411

10.7. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	u 000 dinara	
	2012	2011
Tekući računi (dinarski)	8.110	14.511
Tekući računi (devizni)	27.553	2.385
Devizni akreditivi	52.247	-
Kratkoročno oročeni depoziti	424.849	263.792
UKUPNO	512.759	280.688

Dinarska novčana sredstva kod banaka	u 000 dinara	
	2012	2011
Alpha banka ad, Beograd	1.871	6.601
Findomestic banka ad, Beograd	4.449	30
Banca Intesa ad, Beograd	682	2.269
Raiffeisen bank ad, Beograd	447	5.021
Societe Generale bank ad, Beograd	563	515
EFG Eurobank ad Beograd	21	8
Komercijalna banka ad, Beograd	1	-
Unicredit banka ad	9	1
Credy banka	1	-
Hypo Alpe Adra bank ad, Beograd	1	1
Prelazni račun	65	65
UKUPNO	8.110	14.511

Devizna novčana sredstva kod banaka	u 000 dinara	
	2012	2011
Alpha banka ad, Beograd	5.857	62
Banca Intesa ad, Beograd	13.154	171
Raiffeisen bank ad, Beograd	263	842
Societe Generale bank ad, Beograd	15.326	15
EFG Eurobank ad Beograd	2.138	1.197
Komercijalna banka ad, Beograd	91	85
Unicredit banka ad	42.971	13
UKUPNO	79.800	2.385

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Oročena novčana sredstva kod banaka	u 000 dinara	
	2012	2011
<i>Dinarska oročena sredstva</i>		
Raiffeisen bank ad, Beograd	13.000	-
Banca Intesa ad, Beograd	285.000	20.000
Societe Generale bank ad, Beograd	50.000	-
Svega	348.000	20.000
<i>Devizna oročena sredstva</i>		
EFG Eurobank ad Beograd	37.047	28.253
Findomestic banka ad, Beograd	-	191.471
Unicredit banka ad	39.802	-
Raiffeisen bank ad, Beograd	-	15.697
Banca Intesa ad, Beograd	-	8.371
Svega	76.849	243.792
UKUPNO	424.849	263.792

**10.8. POREZ NA DODATU VREDNOST I
AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA**

	u 000 dinara	
	2012	2011
Porez na dodatu vrednost	10.137	-
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	20.562	25.214
Potraživanja za nefakturisani prihod	27.400	12.724
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	70.854	7.092
UKUPNO	128.953	45.030

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Potraživanja za nefakturisani prihod se delom odnosi PDV koji je obračunat na osnovu izvršenog a neoverenog prometa u novembru 2012. godine u iznosu RSD 14.676 hiljada po 30. situaciji za adaptaciju bloka 2 TE Kostolac B sa rekonstrukcijom ciklofiltera.

Ostala aktivna vremenska razgraničenja se najvećim delom odnose na projekat adaptacija TE Kostolac B i razgraničene troškove osiguranja u ukupnom iznosu RSD 70.854 hiljada.

10.9. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizacijske rezerve	Neraspoređeni dobiti/gubitci po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do vrijine kapitala	Otkupljene ispravnice akcije	UKUPNO
Stanje na dan 31.12.2011. godine	144,131	14,708		29,939	78,041	(14,104)	616,423			868,431
Ispravka greška i promjena računovodstvenih politika										
Korigovano početno stanje	144,131	14,708	-	29,939	78,041	(14,104)	616,423	-	-	868,431
Povećanje osnovnog kapitala										
Promjene u fer vrednosti HoV raspoloživih za prodaju						413				413
Neto dobitak tekućeg perioda							220,191			220,191
Raspodjela dobiti							(130,206)			(130,206)
Smanjenje										(2,467)
Razlika učeska u kapitalu i osnovnog kapitala					1,188					1,188
Kursne razlike					1,051	(914)	36,154			36,291
Korekcija dobitaka po osnovu peraza na dobit za 2011. godinu							(477)			(477)
Stanje 31.12.2012. godine	144,131	12,241	-	29,939	80,280	(15,203)	742,083	-	-	993,369

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.10. OSNOVNI KAPITAL

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2012	2011
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	144.131	144.131
Ostali osnovni kapital	12.241	14.708
UKUPNO	156.372	158.839

Osnovni kapital podrazumeva 351.540 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti RSD 410.

10.11. REZERVE

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2012	2011
Emisiona premija	-	-
Zakonske rezerve	29.939	29.939
Statutarne i druge rezerve	-	-
UKUPNO	29.939	29.939

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala. Nakon 2004. godine zakonske rezerve su se formirale na osnovu odluke Skupštine akcionara Društva o raspodeli dobiti.

10.12. REVALORIZACIONE REZERVE, NEREALIZOVANI DOBICI I GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU

	u 000 dinara	
	2012	2011
Revalorizacione rezerve	80.280	78.041
Nerealiz. dobiti od HoV raspolož za prodaju	3.683	3.147
Nerealiz. gubici od HoV raspolož za prodaju	(18.988)	(17.951)
UKUPNO	64.975	63.237

Revalorizacione rezerve obuhvataju pozitivne efekte promena poštene vrednosti nekretnina: upravnu zgradu i poslovni prostor u Kragujevcu, kao i rezerve po osnovu preračuna finansijskih izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Promene na nerealizovanim dobitcima/(gubicima) od HOV raspoloživih za prodaju odnose se na usklađivanje vrednosti hartija od vrednosti koje se nalaze u portfoliju hartija od vrednosti Grupe, sa njihovom fer vrednošću na sekundarnom tržištu hartija od vrednosti na dan sastavljanja finansijskih izveštaja.

10.13. NERASPOREĐENI DOBITAK

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	u.000 dinara	
	2012.	2011.
Stanje na dan 01.01.	616.423	548.976
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak	(477)	-
Raspodela dobitka (dividende) matičnog Društva	(114.251)	(50.975)
Raspodela dobitka u zakonske rezerve mat. Društva	-	(8.827)
Raspodela dobiti Energonigerije	(15.957)	(11.427)
Primljena dobit Energonigerije	19.558	
Kursne razlike	16.596	(4.107)
Ostalo	-	2.020
Konsolidovana dobit tekuće godine	220.191	140.763
Stanje na dan 31. Decembra	742.083	616.423

Dana 20. juna 2012. godine Skupština akcionara Društva donela je odluku o raspodeli godišnje dobiti Društva za 2011. godinu u iznosu RSD 114,251 hiljada.

10.14. DUGOROČNA REZERVISANJA

Struktura dugoročnih rezervisanja	u.000 dinara	
	2012.	2011.
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37	-	-
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	18.706	18.286
Ostala dugoročna rezervisanja	-	-
UKUPNO	18.706	18.286

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

konkretno privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivn i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Povećanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina za cco sistem Energoprojekt (za 2,21%), u bilansu stanja na dan 31.12.2012. godine u odnosu na dan 31.12.2011. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,72%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnog iznosa bruto otpremnine za 0,30% i smanjenje ukupnog broja radnika za 2,33%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora,

po kojemu Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegov trostruko zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostruko iznosa prosečne zarade kod Poslodavca u mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrđenom zakonom; uz zavisnost koja je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10%.*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica čiji je garant Republika Srbija. U navedenom kontekstu analizirane su prinosi na obveznice republike Srbije (obveznice "stare devizne štednje" koje dospevaju u periodu 2013-2016. godine), kao i prinos na državne obveznice u EUR koje je emitovalo Ministarstvo Finansija Republike Srbije u 2012. godini. Konkretno, nominalni godišnji prinos obveznica stare devizne štednje na datum bilansa stanja (rok dospeća od 6 meseci do 3 godine i 6 meseci) je oko 4,7%, dok je nominalni godišnji prinos dugoročnih obveznica Republike Srbije u EUR, tokom 2012. godine, iznosio 5,95% (emisija 20.02.; rok dospeća 371 dan), 6,10% (emisija 26.03.; ročnost 728 dana), 6,19% (emisija 23.05.; rok dospeća 546 dana), 6,25% (emisija 06.06.; rok dospeća 730 dana), 6,30% (emisija 25.06.; rok dospeća 546 dana), 6,15% (emisija 11.07.; rok dospeća 371 dan), 6,20% (emisija 24.07.; rok dospeća 730 dana), 6,15% (emisija 21.08.; rok dospeća 371 dan), 6,15% (emisija 03.09.; rok dospeća 371 dan), 5,75% (emisija 31.10.; rok dospeća 371 dan), 5,85% (emisija 13.11.; rok dospeća 546 dana) i 5,05% (emisija 12.12.; rok dospeća 546 dana). Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Konkretnije, obzirom na procenjeni nominalni godišnji prinos dugoročnih državnih obveznica (oko 6,5%), projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone (1,9%) i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 7,5%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2014. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 10. maja 2012. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2013. godinu, merena godišnjom procentualnom promenom indeksa potrošačkih cena. Polazeći od vrednosti potrošačkih cena na kraju prethodne godine, ciljana stopa inflacije za 2013. godinu iznosi 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2012. godini za više od 5% prekoraciila ciljanu inflaciju (inflacija u periodu novembar 2012. u odnosu na novembar 2011. godine iznosi 11,9%), najrealnije je inflaciju za narednu

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno određena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.15. OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE

Ostale dugoročne obaveze odnose se na garantni depozit dobavljača u iznosu RSD 208.149 hiljada i to:

	u 000 dinara	
	2012	2011
Modranska Potrubni	39.369	-
Balcken Durr	26.889	-
EP Visokogradnja	22.506	-
SES – TLMACE	40.217	-
MB Čelik doo	12.618	-
ELWO	19.178	-
Mikom doo	7.576	-
Ostali	39.796	-
UKUPNO	208.149	

10.16. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	u 000 dinara	
	2012	2011
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	644.053	1.160.663
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	9.251	6.642
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	209.137	140.320
Dobavljači u zemlji	220.124	217.897
Dobavljači u inostranstvu	560.351	466.279
Ostale obaveze iz poslovanja	-	-
Obaveze iz specifičnih poslova	-	-
UKUPNO	1.642.916	1.991.801

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2012	2011
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	9.251	6.642
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	209.137	140.320
Minel kotlogradnja	25.430	11.388
Goša montaža	41.660	4.186
Energomontaža	27.654	25.012
Via Ocel	10.489	4.032
ABS Minel Elektrooprema	14.139	8.750
NB Čelik	5.490	-
LS Kranovi doo	5.525	-
Feromont inženjering	37.779	9.800
Viessmann	7.492	20.914
Zlatko Jovanović	4.256	8.081
ABS Minel elektrogradnja	1.276	8.959
Izoprogres ad	-	26.861
Siemens	8.172	8.856
Isoplus doo	-	13.721
Ostali	30.762	67.337
Svega	438.512	364.859
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Al Wagen	262.654	246.470
Elwo	46.516	60.450
Modranska Potrubni	20.299	13.258
SES TLMACE Slovačka	58.502	-
Balcke Durr	9.142	97.098
Sammct Dampers	15.188	-
Thermservice Gmbh	25.520	-
Thai – Scandic Steel	38.155	-
Klaus faber cabel	-	6.721
Energoniherija	61.344	4.186
Ostali	23.031	38.096
Svega	560.351	466.279
UKUPNO	998.863	831.138

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja je definisana ugovorom.

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu od RSD 944.697 hiljada su izražene u stranoj valuti (obaveze prema ino dobavljačima i domaćim dobavljačima po osnovu valutne klauzule), uglavnom u eurima.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.17. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

	<i>u'000 dinara</i>	
	2012.	2011.
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	57.478	26.773
Obaveze za dividende	1.843	1.134
Obaveze prema zaposlenima	837	-
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	143	267
Ostale obaveze	2.295	2.146
UKUPNO	62.596	30.320

Obaveze po osnovu zarada i ostale obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto zarada, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na obračunate poreze i doprinose na ino plate.

10.18. OBAVEZE PO OSNOVU PDV, OSTALIH JAVNIH PRIHODA I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<i>u'000 dinara</i>	
	2012.	2011.
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	-	19.170
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova	10	-
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	212	138
Svega	222	19.308
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Razgraničeni PDV	32.018	32.197
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	94.885	83.797
Svega	126.903	115.994
UKUPNO	127.125	135.302

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u izdatim fakturama koje se odnose na tu godinu, a obaveza za PDV nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su izlazne fakture ispostavljene nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Ostala pasivna vremenska razgraničenja se odnosi najvećim delom na naplaćene garancije za Elwo u iznosu RSD 91.066 hiljada (2011. godine: RSD 83.797 hiljada).

10.19. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Odložena poreska sredstva	-	-
Odložene poreske obaveze	7.142	4.302
Neto poreska sredstva/obaveze	7.142	4.302

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na oporezive privremene razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	4.302	4.601
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	7.142	4.302
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI / (RASHODI) PERIODA	(2.840)	174

Odloženi poreski prihod perioda je priznatu korist rezultata Društva u godini kada je ustanovljeno smanjenje stanja odloženih poreskih obaveza.

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobit, plativi (koja će se platiti) u budućim periodima, u odnosu na oporezive privremene razlike.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.20. VANBILANSNA AKTIVA I VANBILANSNA PASIVA

Vanbilansna aktiva i pasiva u iznosu od RSD 2.078.439 hiljada odnosi se najvećim delom na izdate garancije i jemstva, čija je struktura data u narednoj tabeli.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	<i>u 000 dinara</i>	
	2012	2011
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		
Date garancije - dinarski deo	88.429	159.566
Date garancije - devizni deo	1.695.886	1.940.567
Data jemstva – Fond za razvoj RS	291.588	325.231
Svega	2.075.903	2.425.364
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		
Ostala vanbilansna aktiva	2.536	2.409
Svega	2.536	2.409
UKUPNO	2.078.439	2.423.773

Pregled datih garancija po bankama:

	<i>u 000 dinara</i>
<i>Dinarske garancije</i>	
Alpha bank ad, Beograd (Ministarstvo zdravlja)	27.788
Raiffeisen bank (Inabensa)	59.641
Svega	88.429
<i>Devizne garancije</i>	
Alpha bank ad, Beograd (Ministarstvo zdravlja)	19.561
Raiffeisen bank (JKP Beogradske elektrane)	77.921
Euro bank EFG ad (Julius Berger)	107.191
Societe Generale bank (International Project Services)	132.842
Unicredit bank ad (ino isporučioci)	638.119
Findomestic banka (SNC Lavalin Inc)	720.252
Svega	1.695.886
Stanje na dan 31. decembra	1.784.315

13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova. Potencijalna obaveza po osnovu sudskih sporova se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužena strana su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u 000 dinara</i>
Marinković Staniša	Naknada štete	304,10
Stojanović Čedomir	Naknada štete	261,00
Ristić Čedomir	Naknada štete	63,37
Stanojević Milorad	Naknada štete	121,75
Mihajlović Branka	Naknada štete	306,68
Ilić Milan/Nenad Babić	Naknada štete	12.500,00
Tekić Siniša	Radni spor-isplata zarade	743,43
Zastava Automobili	Ispunjenje ugovora	15.955,78
GP Rad u stečaju	Dug, Irak	2.250.188,60 USD
Vodovod Leskovac	Raskid ugovora	92.000,00
UKUPNO		122.256,11 2.250.188,60 USD

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana. Potencijalna sredstva po osnovu sudskih sporova se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjenjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužilac su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tuženo lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u 000 dinara</i>
Klinički centar Srbije /Republika Srbija-Ministrastvo zdravlja	Naknada štete na ime troškova zbog produžetka izvođenja radova	1.559.976,35 Eur
Klinički centar Srbije	Naplata po overenim situacijama	255.544,13 Eur
Vodovod Leskovac	Protivtužba, naknada štete	150.000
LIMES (Beogradska arena)	Naknada štete	4.818,71
DGP „Zlatibor“	Isplata radova	42.000,00
Graditelj Leskovac u stečaju	Radovi po ugovoru	71.129,04
GP Rad – u stečaju	Dug po osnovu ugovora	77.000,00
Opština Medveđa	Povraćaj datog	120.000,00
Nemanja Ivović	Sticanje bez osnova	64,60

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

UKUPNO:	465.012,35
	1.815.520,48 eur

14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon datuma bilansa stanja nije bilo bitnih događanja koji bi uticali na validnost finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
15.4.2013. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Zakonski zastupnik

**I. GODIŠNJI KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI SA
IZVEŠTAJEM REVIZORA**

I.2. IZVEŠTAJ REVIZORA (u celini)

ENERGOPROJEKT OPREMA a.d.
Beograd

Konsolidovani finansijski izveštaji
za 2012. godinu
i
Izveštaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Konsolidovani bilans stanja	
Konsolidovani bilans uspeha	
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine	
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu	
Konsolidovani statistički aneks	
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**Akcionarima privrednog društva "Energoprojekt Oprema" a.d. Beograd**

Izvršili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja privrednog društva "Energoprojekt Oprema" a.d. Beograd i njegovih zavisnih društava (zajedno u daljem tekstu "Grupa"), koji obuhvataju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2012. godine i odgovarajući konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje. Konsolidovani statistički aneks predstavlja sastavni deo ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Odgovornost rukovodstva za konsolidovane finansijske izveštaje

Rukovodstvo Grupe je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 46/2006, 111/2009 i 99/2011), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi konsolidovanih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o ovim konsolidovanim finansijskim izveštajima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahteva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da konsolidovani finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u konsolidovanim finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, konsolidovani finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Grupe na dan 31. decembra 2012. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

Beograd, 23. april 2013. godine

Igor Radmanović
Ovlašćeni revizor

Popunjiva pravno lice - proizvatnik

07073186 Matični broj	Sifra delatnosti	100001492 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
850 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv : ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište : BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

BILANS STANJA - konsolidovani

7005018082086

na dan 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

	Naziv stavke	Kod	Otkriveno	Prethodna godina
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001	673464	498808
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002		
012	II. GOODWILL	003		
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	1487	1487
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005	287740	278539
020, 022, 023, 026, 027(doo), 028(doo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	287740	278539
024, 027(doo), 028(doo)	2. Investicione nekretnine	007		
021, 025, 027(doo), 028(doo)	3. Biološka sredstva	008		
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009	384237	218782
030 do 032, 039(doo)	1. Ucesca u kapitalu	010	280214	205919
033 do 038, 039(doo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011	124023	12863
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+015)	012	2394163	2549641
10 do 13, 15	I. ZALIH-E	013	482602	996482
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014		
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015	1911561	1553159
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016	1269438	1221829
223	2. Potrazivanja za visok placen porez na dobitak	017	0	3201
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	018	411	2411
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019	512759	280688

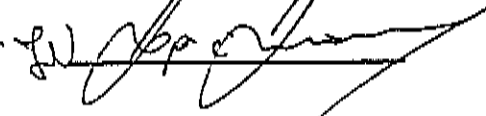
Stupac 1	Stupac 2	Stupac 3	Stupac 4	Stupac 5	Stupac 6
Broj pozicije	Opis pozicije	Kod pozicije	Godina 2019.	Godina 2020.	Godina 2021.
27 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020	128953	45030	
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021			
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012+021)	022	3067627	3048449	
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	DJ. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024	3067627	3048449	
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025	2078439	2427773	
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106+107+108+109-110)	101	893369	868438	
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	156372	156839	
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104	29939	29939	
330 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105	80280	78041	
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106	3683	3147	
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107	18988	17951	
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108	742083	616423	
35	VIII. GUBITAK	109			
037 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111	2067116	2175709	
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112	18706	18286	
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113	208149	0	
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115	208149	0	
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116	1840261	2157423	
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117			
427	2. Obaveza po osnovu sredstava namenjenih prodnji i ispostava poslovanja koja se obustavlja	118			
43 44	3. Obaveza iz poslovanja	119	1642916	1991801	
45 46	4. Ostale kratkoročne obaveze	120	62596	30320	
47, 48 osim 481 49 osim 498	5. Obaveza po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121	127125	135302	
481	6. Obaveza po osnovu poreza na dobitak	122	7624	0	

- u hiljadama dinara

Grupa računa	PROJEKTA	AOP	Napomena broj	Tekuća godina	Prethodna godina
498	V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	123		7142	4302
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		3067627	3048449
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125		2078439	2427773

U _____ dana 23.4. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i proizvođačke ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjava pravno lice - proizvođačnik		
07073186 Matični broj		100001492 PIB
Sifra delatnosti		
Popunjava Agencija za privredno registro		
850 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište ; BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

BILANS USPEHA - konsolidovani

7005018082102

u period 01.01.2012 do 31.12.2012

- u hiljadama dinara

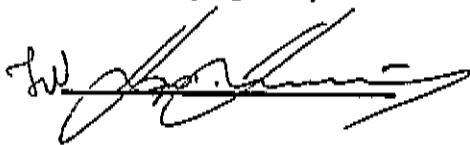
Grupa računovodstvenih pozicija	Opis pozicije	ABR	Način obračuna	Rekutan godina	Prethodna godina
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		7671619	2805205
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202		7671619	2805205
62	2. Prihodi od aktiviranja uclnaka i robe	203			
630	3. Povećanje vrednosti zalih uclnaka	204			
631	4. Smanjenje vrednosti zalih uclnaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206			
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		7556169	2728355
50	1. Nabavna vrednost prodane robe	208		16960	16233
51	2. Troškovi materijala	209		3390287	1307067
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210		451258	400418
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		16505	14602
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		3681149	990035
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		115480	78850
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215		257049	93386
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216		141349	66937
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217		19810	46376
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218		7492	7855
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219		243478	141820
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222			

- u hiljadama dinara

Redni broj	Opis	Šifra	Prethodna godina	Tekuća godina
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223	243478	141820
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224		
	G. POREZ NA DOBITAK			
721	1. Poreski rashod perioda	225	20447	13157
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226	2840	0
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227	0	174
723	D. Isplaćena lična primanja poslodavcu	228		
	DJ. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229	220191	128837
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 226+ 228- 227 + 228)	230		
	A%. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231		
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232	220191	128837
	L. ZARADA PO AKCIJI			
	1. Osnovna zarada po akciji	233	626	366
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234		

U _____ dana 23.4. 2013. godine

Lica odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - proizvođačnik		
07073186 Matični broj	[] [] [] [] [] [] [] [] [] [] Šifra delatnosti	100001492 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
850 1 2 3 Vrsta posla	[] [] [] [] [] [] [] [] [] [] 18 20 21 22 23 24 25 26	

Naziv : ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište : BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE - konsolidovani

7005018082119

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Pozicija	Tekuća godina		Prethodna godina	
	2012	2011	2011	2010
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	8313957		2982499
1. Prodaja i primljeni avansi	302	8248371		2929005
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	38501		29689
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	27085		23795
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (4 do 5)	305	7988580		3285737
1. Isplata dobavljačima i dati avansi	306	7343062		2689427
2. Zarada, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	457877		465117
3. Plaćena kamata	308	591		1481
4. Poraz na dobitak	309	13301		15882
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	173749		113830
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	325377		0
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	0		303238
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA				
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	4522		14753
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314	2000		13251
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315	1443		752
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	1079		750
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317			
5. Primljene dividende	318			
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	43048		17057
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320			
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	30333		17057
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	6713		0
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	323			
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II-I)	324	38524		2304

- u hiljadama dinara

	2013	Tokuci godina	Prethodna godina
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	51068	55071
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugoročni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327		
3. Ostale dugoročne i kratkorocne obaveze	328	51068	55071
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	113498	48986
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugoročni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331		
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplacene dividende	333	113498	48986
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334	0	6085
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	62430	0
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	8369547	3052323
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	8145124	3351780
DJ. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	224423	0
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	0	209457
A%. GOTOVINA NA POČETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	280688	583118
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	13068	4316
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	5420	7289
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	512759	280688

U _____ dana 23.4. 2013. godine

Lico odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakoniti zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - proizvođačnik		
07073186 Matični broj	[] [] [] [] [] [] [] [] [] [] Šifra delatnosti	100001482 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
850 1 2 3	[] 19	[] [] [] [] [] [] [] [] 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište : BEOGRAD, Bulvar Mihaila Pupina 12

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU - konsolidovani

7005018082133

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Red. broj	Opis promena	Kod	Osnovni kapital (grupa 30)		Ostali kapitali (racun 309)		Naplaceni (pisan) kapitali (grupa 31)		Emisiona (premlja) (racun 320)	
			2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
1	Stanje na dan 01.01. prethodno godine _____	401	144131	414	14708	427			440	
2	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanja	402		415		428			441	
3	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenja	403		416		429			442	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (rod.br. 1+2-3)	404	144131	417	14708	430			443	
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	405		418		431			444	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432			445	
7	Stanje na dan 31.12. prethodno godine _____ (rod.br. 4+5-6)	407	144131	420	14708	433			448	
8	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u toku godini - povećanje	408		421		434			447	
9	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u toku godini - smanjenje	409		422		435			448	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine _____ (rod.br. 7+8-9)	410	144131	423	14708	436			449	
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	411		424		437			450	
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	412		425	2467	438			451	
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine _____ (rod.br. 10+11-12)	413	144131	426	12241	439			452	

Redni broj	Opis	AOPI	Rezerve (racun 322)	AOPI	Revalorizacione rezerve (racun 333)	AOPI	Neto izvanbilanjski prihodi (racun 32)	AOPI	Neto izvanbilanjski prihodi (racun 33)
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	21112	456	72413	479	3220	492	22363
2	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanja	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenja	455		468		481		494	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	21112	488	72413	482	3220	485	22363
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	457	8827	470	7891	483		496	588
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471	2263	484	73	497	5000
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	29939	472	78041	485	3147	498	17951
8	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanja	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenja	461		474		487		500	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine _____ (red.br. 7+8-9)	462	29939	475	78041	488	3147	501	17951
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	463		476	2239	489	536	502	1599
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	464		477		490		503	582
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	29939	478	80280	491	3683	504	18988

Redni broj	Opis stavke	Plan	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno
		506	540976	518		531	544	782197
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	506	540976	518		531	544	782197
2	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanja	506		519		532	545	
3	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenja	507		520		533	546	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (rod.br. 1+2-3)	508	548976	521		534	547	782197
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	509	143084	522		535	548	159214
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	76637	523		536	549	72973
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (rod.br. 4+5-6)	511	616423	524		537	550	866438
8	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanja	512		525		538	551	
9	Ispravka materijalno značajnih gresaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenja	513		526		539	552	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine _____ (rod.br. 7+8-9)	514	616423	527		540	553	866438
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	515	256345	528		541	554	257521
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	516	130685	529		542	555	132590
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine _____ (rod.br. 10+11-12)	517	742083	530		543	556	893369

Redni broj	Opis stanja	Stanje	Opis stanja
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje	558	
3	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povećanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanje	564	
9	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povećanja u tekućoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuće godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

U _____ dana 23.4. 2010.

Lica odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

JW
[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i proizetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07073186 Matični broj		100001482 PIB
Popunjiva Agencija za privredna registre		
850 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : ENERGOPROJEKT OPREMA AD

Sedište : BEOGRAD, Bulevar Mihaila Pupina 12

STATISTICKI ANEKS - konsolidovani

7005018082126

za 2012. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

Opis podataka	AGP	Prethodna godina	Prethodna godina
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	3	3
3. Oznake za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ces broj)	605	222	212

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- Iznosi u hiljadama dinara

Grupa poslovanja	Opis podataka	AGP	Bruto	Ispravka vrednosti	Nota (kolj 4+5)
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	1487	0	1487
	1.2. Povecanja (nabavka) u toku godine	607		XXXXXXXXXXXX	
	1.3. Smnjenja u toku godine	608		XXXXXXXXXXXX	
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	1487	0	1487
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	407150	128611	278539
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	32801	XXXXXXXXXXXX	32801
	2.3. Smnjenja u toku godine	613	7274	XXXXXXXXXXXX	23600
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	432677	144937	287740

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računovodstva	Opis	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
10	1. Zalihe materijala	618	75072	153012
11	2. Nedovršena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618	397	397
13	4. Roba	619	0	376
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dali avansl	621	407133	842697
	7. SVEGA (816+617+618+619+620+621=013+014)	622	482602	886482

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računovodstva	Opis	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
300	1. Akcijski kapital	623	144131	144131
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udell drustva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Društveni kapital	630		
305	6. Zadrusni udell	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	12241	14708
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	156372	158839

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računovodstva	Opis	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
	1. Obicno akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	351540	351540
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	144131	144131
	2. Prioritetno akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA - nominalna vrednost akcija (635+637=823)	638	144131	144131

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa	Opis obaveza	AGRA	Tekuća godina	Prethodna godina
20	1. Potraživanja po osnovu prodaje (stanja na kraju godne 639 <= 016)	639	1232653	1192028
43	2. Obaveza iz poslovanja (stanja na kraju godne 640 <= 119)	640	1642916	1991801
deo 228	3. Potraživanja u toku godne od društava za osiguranje za naknadu štete (dugovni promet bez početnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prehodni porez (godinji iznos po porocnim prijavama)	642	937805	293124
43	5. Obaveza iz poslovanja (potrazni promet bez početnog stanja)	643	8334763	2997775
450	6. Obaveza za neto zarade i naknada zarada (potrazni promet bez početnog stanja)	644	250536	214887
451	7. Obaveza za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez početnog stanja)	645	38900	33557
452	8. Obaveza za doprinosa na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez početnog stanja)	646	55181	50072
401, 462 i 723	9. Obaveza za dividendo, ucetice u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez početnog stanja)	647		
465	10. Obaveza prema fizickim licima za naknada po ugovorima (potrazni promet bez početnog stanja)	648		
47	11. Obaveza za PDV (godinji iznos po porocnim prijavama)	649	991054	325712
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	13484808	7098956

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa	Opis rashoda	AGRA	Tekuća godina	Prethodna godina
513	1. Troškovi goriva i energija	651	17190	16452
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	344616	298310
521	3. Troškovi poraza i doprinosa na zarade i naknada zarada na teret poslodavca	653	55181	49960
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	8600	11912
528	5. Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	2339	2978
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	40436	37258
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	3383679	769736
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658	29857	5182
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljišta	659		
536, 537	10. Troškovi istraživanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	13407	14276
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	15828	17731
553	13. Troškovi platnog prometa	663	38215	29868

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa račun	OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
554	14. Troškovi članarina	654	1722	1328
555	15. Troškovi poreza	655	2732	2863
566	16. Troškovi doprinosa	666		
562	17. Rashodi kamata	667		
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	14787	1481
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarno, kulturno, zdravstvene, obrazovne, naučne i venske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670		
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	3968475	1259425

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa računa račun	OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
60	1. Prihodi od prodaja roba	672		
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dažbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uvoljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljište	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	23124	25547
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po računima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678		
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679		
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	23124	25547

IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1. Obaveze za akcizo (prema godišnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunata carina i druge uvozne dažbine (ukupan godišnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalno subvencije i druga državna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Državna dodeljivanja za premije, regresa i pokriva tekucih troškova poslovanja	684		
5. Ostala državna dodeljivanja	685		
6. Primljena donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Lica primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

X RAZGRANIČENI NEGATIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

	AOP	tekuća godina	Prethodna godina
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	689		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	690		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	691		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	692		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	693		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	694		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	695		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	696		

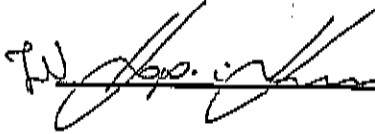
XI RAZGRANIČENI POZITIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

	AOP	tekuća godina	Prethodna godina
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	697		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	698		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	699		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	700		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	701		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	702		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	703		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	704		

U _____ dana 23.4.

 Lice odgovorno za sastavljanje
 finansijskog izveštaja

Zakonikni zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i proizvođačnika ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE
FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2012. GODINU**

Beograd, 2013. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	4
2. GRUPA ZA KONSOLIDACIJU	4
3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	5
4. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	6
5. KONSOLIDACIJA	24
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA.....	26
7. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU.....	27
8. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA.....	31
9. BILANS USPEHA.....	32
9.1. Prihodi od prodaje	32
9.2. Nabavna vrednost prodate robe.....	33
9.3. Troškovi materijala	33
9.4. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi.....	33
9.5. Troškovi amortizacije i rezervisanja	34
9.6. Ostali poslovni rashodi.....	35
9.7. Finansijski prihodi.....	37
9.8. Finansijski rashodi.....	38
9.9. Ostali prihodi.....	38
9.10. Ostali rashodi.....	39
9.11. Porez na dobitak	40
9.12. Neto dobitak po akciji	40
10. BILANS STANJA.....	41
10.1. Nematerijalna ulaganja.....	41
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema	42
10.3. Dugoročni finansijski plasmani.....	43
10.4. Zalihe i dati avansi	44
10.5. Potraživanja.....	44
10.6. Kratkoročni finansijski plasmani	46
10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	46
10.8. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja.....	47
10.9. Promene na kapitalu	48

Napomene iz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.10. Osnovni kapital	49
10.11. Rezerve.....	49
10.12. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju.....	49
10.13. Neraspoređeni dobitak.....	50
10.14. Dugoročna rezervisanja.....	50
10.15. Ostale dugoročne obaveze	53
10.16. Obaveze iz poslovanja.....	53
10.17. Ostale kratkoročne obaveze	55
10.18. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	55
10.19. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	56
10.20. Vanbilansna aktiva i pasiva.....	57
11. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA	57
12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	59

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07073186
<i>Sifra i naziv delatnosti</i>	4399
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001492

ENERGOPROJEKT OPREMA je akcionarsko društvo (u daljem tekstu:Društvo).Registrovano je kod Agencije za privredne registre B.D.8041/2005 od 18.04.2005 godine. Društvo je osnovano 1990 godine.Društvo posluje kao zavisno preduzece u sastavu Energoprojekt Holding a.d.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Društva je izvođenje radova i inženjering u opremanju objekata. Naime, osnovna delatnost Društva se odnosi na opremanje tehnološkom, mašinskom i elektro opremom i ostale građevinske specijalizovane radove.

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u veliko pravno lice.

U Društvu je prosečan broj zaposlenih radnika, na osnovu stanja krajem svakog meseca, iznosio:

- 2012. godine: 222 radnika
- 2011. godine:212 radnika.

2. GRUPA ZA KONSOLIDACIJU

Društvo je matično društvo koje sa 1 zavisnim društvom i 1 pridruženim društvom čini grupaciju:

- ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI
- ENERAGONIGERIJALTD, NIGERIJA

Procenat vlasništva Društva u navđenom zavisnom društvu je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
<i>ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI</i>	<i>100% vlasništva</i>

Procenat vlasništva Društva u navedenom pridruženom društvu je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu pridruženih pravnih lica</i>	
<i>ENERAGONIGERIJALTD NIGERIJA</i>	<i>40% vlasništva</i>

Zavisno društvo Eco Mep llc Dubai je u postupku gašenja.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su konsolidovani finansijski izveštaji Društva i odobreni su od strane odbora Direktora Društva dana 26.03.2013. godine.

3. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa važećim propisima u Republici Srbiji zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji („Sl.glasnik RS“, br. 46/2006 i 111/2010 godine), koji propisuje Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), odnosno Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (MSFI) kao osnovu za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja.

Rešenjem Ministra finansija Republike Srbije (broj 401-00-1380/2008-16 od 25. oktobra 2010 godine) utvrđen je prevod osnovnih tekstova MRS, odnosno MSFI, koji su izdati od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde do 1. januara 2009. godine, kao i tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda do 1. januara 2009. godine. Rukovodstvo Društva procenjuje uticaj promena MRS, odnosno MSFI i tumačenja standarda na finansijske izveštaje. Izmene i dopune postojećih MRS, odnosno MSFI i tumačenja standarda, zamene važećih MRS novim, koji su stupili na snagu počev od 1. januara 2010. godine, kao i primena novih tumačenja koja su stupila na snagu u toku 2011. godine, nisu imali za rezultat značajnije promene računovodstvenih politika Društva, niti materijalno značajan uticaj na finansijske izveštaje u periodu početne primene. I pored toga što mnoge od ovih promena nisu primenljive na poslovanje Društva, rukovodstvo Društva ne izražava eksplicitnu i bezrezervnu izjavu o usaglašenosti finansijskih izveštaja sa MRS i MSFI, koji se primenjuju na periode prikazane u priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima.

Finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška i načelom stalnosti Društva.

Konsolidovani finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike („Sl. glasnik RS“, br. 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010, 101/2012 i 118/2012), koji odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS i „Prezentacija finansijskih izveštaja“. Shodno tome, priloženi finansijski izveštaji nisu usaglašeni sa svim zahtevima MRS i MSFI. Prema Zakonu o računovodstvu i reviziji finansijski izveštaji obuhvataju: bilans stanja, bilans uspeha, izveštaj o tokovima gotovine, izveštaj o promenama na kapitalu, napomene uz finansijske izveštaje i statistički aneks.

Iznosi u konsolidovanim finansijskim izveštajima iskazani su u hiljadama RSD, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. RSD predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Društva. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenilo računovodstvene politike obelodanjene u Napomeni 4, koje su zasnovane na važećim računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srbije.

4. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao uporedni podaci iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2011. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

4.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o fer (pravičnoj) vrednosti aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknadiiva

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

(fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

4.2. Efekti kursa stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kursa, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

Valuta	31.12.2012.	31.12.2011.
	Iznos u dinarima	
1 EUR	113.7183	104.6409
1 USD	86.1763	80.8662
1 GBP	139.1901	124.6022
1 CHF	94.1922	85.9121

4.3. Prihodi

U okviru poslovnih prihoda najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učesće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatno je priliv ekonomske koristi u Društvopovezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru ostalih prihoda, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

4.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru poslovnih rashoda iskazuje se: nabavna vrednost prodane robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

4.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su

direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojemu je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

4.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospеле otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

4.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz razvoja (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

4.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se materijalna sredstva koja se koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

Vrednovanje naknadnih izdataka u nekretnine, postrojenja i opremu vrši se kada se:

- radi o ulaganjima koja produžavaju korisni vek upotrebe sredstava,
- povećava kapacitet,

- unapređuje sredstvo čime se poboljšava kvalitet proizvoda ili
- smanjuju troškovi proizvodnje u odnosu na troškove pre ulaganja.

Troškovi servisiranja, tehničkog održavanja, manje popravke i ostalo; ne povećavaju vrednost sredstva već predstavljaju rashod perioda.

Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se iskazuju i priznaju na posebnom računu, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi vezane za to sredstvo priliti u Društvo. Amortizacija ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se vrši na osnovu procenjenog veka korišćenja tih sredstava, koji može biti jednak ili kraći od perioda trajanja ugovora o zakupu.

Nekretnine, postrojenja i oprema koja su, prema MSFI 5, klasifikovana kao sredstva namenjena prodaji, na datum bilansa stanja se iskazuju kao obrtna sredstva i procenjuju po nižoj vrednosti između knjigovodstvene vrednosti i fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

4.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju finansijskog lizinga, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga početno merenje vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju *naknadnog merenja*, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alokira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

Amortizacija sredstva pribavljenog putem finansijskog lizinga vrši se u skladu sa politikom amortizacije sredstava koja su u vlasništvu Društva. Ako nije sasvim jasno da li će Društvo steći pravo vlasništva nad sredstvom koje je predmet lizinga do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i veka trajanja.

U slučaju poslovnog (operativnog) lizinga, plaćanja lizinga se priznaju kao rashod. Generalno, za sredstva pribavljena putem poslovnog lizinga se priznavanje rashoda vrši po pravolinijskoj osnovi tokom trajanja lizinga.

4.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alokira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Amortizacija se vrši primenom metoda pravolinijskog otpisa (proporcionalna metoda), a obračun amortizacije počinjekada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva, umanjnjen za rezidualnu vrednost (preostalu vrednost) se sistematski alokira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva je vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Pri utvrđivanju korisnog veka trajanja sredstva, tj vremenskog perioda tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu, uvažavaju se različiti faktori, kao što su:

- očekivana iskorišćenost sredstva, shodno očekivanom kapacitetu korišćenja
- fizičko habanje, shodno broju smena u kojima će se sredstvo koristiti, planiranom programu popravljnja i održavanja i sl.
- tehnička i komercijalna zastarelost,
- zakonska ili slična ograničenja korišćenja sredstva (na primer, kraj roka isteka lizinga) itd.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i pod pretpostavkom da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Pri proceni rezidualne vrednosti se koriste prevladajuće cene na dan procene za prodaju slične imovine, koja je došla do kraja svog korisnog veka i koja je korišćena pod uslovima koji su slični onim uslovima pod kojima se imovina koristi, odnosno onim uslovima pod kojima će se imovina koristiti u Društvu.

Rezidualna vrednost se kao rezultat procene može za pojedino sredstvo povećati na iznos koji je jednak knjigovodstvenoj vrednosti tog sredstva ili veći od nje. U tom slučaju, trošak amortizacije će preostalom korisnom veku trajanja tog sredstva iznositi nula, osim ako se, kao rezultat naknadnih procena, rezidualna vrednost ne smanji na iznos koji je niži od knjigovodstvene vrednosti.

Rezidualna vrednost i preostali korisni vek trajanja sredstva se proveravaju na kraju svake finansijske godine od strane kompetentnih procenjivača. Ako su nove procene različite od prethodnih procena, promena se tretira promenom računovodstvene procene i knjigovodstveno se obuhvata shodno relevantnim odredbama MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Obračun amortizacije prestaje kada se sredstvo iskniži (prestane da se priznaje kao sredstvo) i kada se reklasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji, investiciona nekretnina ili u okviru poslovanja koje se obustavlja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

4.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

4.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40- Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisi troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, naknadno merenje investicione nekretnine vrši se po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.

4.13. Zalihe

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) odmeravaju po:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom ponderisane prosečne cene.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene

neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

4.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao sredstvo namenjeno prodaji, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje);
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji meri se (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

4.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj javnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljniji, ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Priklasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „hedžinga“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kreditni (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri početnom odmeravanju finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobitci (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

4.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju gotovina i gotovinski ekvivalenti, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

4.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

UDruštvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom procene umanjenja vrednosti potraživanja, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

4.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru dugoročnih finansijskih plasmana iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od datuma bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

4.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom vrednovanja obaveza, a shodno relevantnim odredbama Otvora za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava načelo opreznosti, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivanih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se dugoročnim obavezama smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnjanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

4.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, shodno MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tokuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

4.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenesu obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe MRS 19 - Primanja zaposlenih. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospеле otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

5. KONSOLIDACIJA

5.1. Zavisna društva

Zavisna društva su svi oni pravni subjekti u kojima matično društvo poseduje ovlašćenja da upravlja finansijskim i poslovnim politikama na osnovu glasačkih prava po osnovu više od polovine vlasništva nad akcijama (udelimima). Postojanje i uticaj potencijalnih glasačkih prava koja u ovom momentu mogu da se koriste ili konvertuju, uzimaju se u obzir pri oceni da li matično društvo kontroliše drugi subjekat. Zavisna društva se konsoliduju od dana kada se kontrola prenese na matično društvo, a sa konsolidacijom se prestaje od dana kada pomenuta kontrola prestane.

Računovodstveni metod nabavne vrednosti (Purchase method) je metod koji se primenjuje kako bi se računovodstveno obuhvatilo sticanje zavisnog društva od strane matičnog društva.

Trošak preuzimanja društva se odmerava kao fer vrednost datih sredstava, emitovanih instrumenata vlasničkog kapitala ili obaveza nastalih ili preuzetih na dan preuzimanja. Sredstva koja se steknu sticanjem društva, a koja se mogu pojedinačno identifikovati kao i stvarne i

potencijalne preuzete obaveze, inicijalno se procenjuju prema fer vrednosti na dan sticanja, bez obzira na visinu interesa koji nije pod kontrolom.

Višak troška sticanja koji premašuje fer vrednost udela matičnog društva u stečenoj neto imovini koja se može identifikovati, evidentira se kao goodwill. Ukoliko je nabavna vrednost troška sticanja niža od fer vrednosti neto imovine stečenog zavisnog društva, razlika u vrednosti se direktno priznaje u bilansu uspeha.

Transakcije između društava, salda i nerealizovani dobiti na transakcijama između društava koja čine grupu se eliminišu. Nerealizovani gubici se takođe eliminišu osim ako transakcija ne pruža dokaz da je umanjena vrednost prenesenog sredstva.

Primenjeni metod konsolidacije za ova društva je metod potpunog konsolidovanja.

Računovodstvene politike zavisnih društava su izmenjene tamo gde je to bilo potrebno kako bi se obezbedila doslednost sa politikama koje je matično društvo usvojilo.

5.2. Pridružena društva

Pridružena društva su oni pravni subjekti u kojima matično društvo ima značajan uticaj, a koje nije ni zavisno društvo, niti učešće u zajedničkom ulaganju.

Značajan uticaj podrazumeva moć učestvovanja u donošenju finansijskih i poslovnih odluka društva u koje je ulaganje izvršeno, ali ne i kontrole ili zajedničke kontrole nad tim politikama.

Ulaganja u pridružena društva se računovodstveno obuhvataju po računovodstvenom metodu udela (Equity method).

Prema metodu udela, investicija u pridruženo društvo prvo se priznaje po nabavnoj vrednosti (u visini investicije), a zatim se nakon datuma sticanja, knjigovodstvena vrednost povećava ili smanjuje da bi se priznao investitorov udeo u dobitku ili gubitku entiteta u koji je investirano. Investitorov udeo u dobitku ili gubitku entiteta u koji je investirano priznaje se u dobitku ili gubitku investitora. Raspodele dobiti primljene od entiteta u koji je investirano umanjuju knjigovodstvenu vrednost investicije. Takođe može biti neophodno korigovanje knjigovodstvene vrednosti investicije zbog promena proporcionalnog udela investitora u entitetu u koji je investirano, a koje proizilazi iz promena u kapitalu entiteta u koji je investirano koje nisu priznate u dobitku ili gubitku tog entiteta. U takve promene spadaju promene koje su posledica revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme i razlika u deviznim kursovima. Investitorov udeo u tim promenama priznaje se direktno u kapitalu investitora.

Investitor prekida da koristi metod udela od datuma kada prestane da ima značajan uticaj nad pridruženim entitetom i da od tog datuma računovodstveno obuhvata investiciju u skladu sa MRS 39, pod uslovom da pridruženi entitet ne postane zavisni entitet ili zajednički poduhvat u skladu sa MRS 31. Knjigovodstvenom vrednošću investicije na datum kada ona prestane da bude pridruženi entitet smatra njenu nabavnu vrednost pri njenom početnom odmeravanju kao finansijsko sredstvo u skladu sa MRS 39.

Ako je udeo investitora u gubicima pridružnog društva jednak ili veći od njegovog učešća u pridruženom društvu, investitor prestaje da priznaje svoj udeo u daljim gubicima. Nakon što se učešće investitora svede na nulu, vrši se rezervisanje za eventualne dalje gubitke i obaveza se

priznaje samo do iznosa za koji investitor snosi pravnu ili konstruktivnu obavezu ili je izvršio plaćanje u korist pridruženog društva. Ako pridruženo društvo kasnije posluje sa dobitkom, investitor ponovo počinje da priznaje svoj udeo u toj dobiti samo nakon što se njegov udeo u dobiti izjednači sa udelom u gubitku koji ranije nije bio priznat.

5.3. Zajednička društva

Zajednički kontrolisano društvo je zajednički poduhvat koji podrazumeva osnivanje društva u kom svaki od učesnika u zajedničkom poduhvatu ima svoje učešće. Zajednički kontrolisano društvo posluje na isti način kao i druga društva, osim što se ugovornim aranžmanom između učesnika u zajedničkom poduhvatu uspostavlja zajednička kontrola nad ekonomskom aktivnošću novoosnovanog društva.

Zajednički kontrolisano društvo kontroliše imovinu zajedničkog poduhvata, preuzima obaveze i snosi rashode i zarađuje prihode. Ono može zaključivati ugovore u svoje vlastito ime i pribavljati finansijska sredstava za potrebe aktivnosti zajedničkog poduhvata. Svaki učesnik ima pravo na udeo u dobiti zajednički kontrolisanog društva, iako neka zajednički kontrolisana društva takode podrazumevaju deljenje samih proizvoda zajedničkog poduhvata.

Učesnik u zajedničkom ulaganju priznaje svoje učešće u zajednički kontrolisanom društvu, primenom metoda proporcionalne konsolidacije.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravlja početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljivanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.

7. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje finansijskih rizika, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja

Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu sa *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika: *deveznom riziku i riziku likvidnosti*.

7.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

7.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evrom.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je Društvo značajno izloženo valutnom riziku.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo nije ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja obaveza iz poslovanja.

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budućí tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

7.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospеле obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

Najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društvasu:

- opšti racio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni racio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;

- gotovinski racio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Rezultati racio analize pokazuju da Društvo tokom 2012. godine ima sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da nema indicija koje ukazuju na potencijalne probleme sa likvidnošću Društva.

7.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

Najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva su:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

8. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Segment poslovanja predstavlja deo imovine i poslovnih operacija koje obezbeđuju proizvode ili usluge koje podležu rizicima i koristima različitim od onih u nekim drugim segmentima poslovanja.

Geografski segment obezbeđuje proizvode ili usluge unutar određenog privrednog okruženja koji podležu rizicima i koristima različitim od onih segmenata koji posluju u nekim drugim privrednim okruženjima.

Poslovni segment se odnosi na segment izgradnje i opremanje:

Izgradnja i opremanje	U 000 dinara 2012.	U 000 dinara 2011.
Prihod od prodaje	7.671.619	2.805.205
Poslovni dobitak	115.460	76.850
Prihod od kamata	23.124	25.492
Rashodi kamata	591	1.481
Porez na dobit	20.447	13.157
Dobitak iz redovnih aktivnosti	105.485	40.904
Neto dobitak	220.191	128.837
Ukupna aktiva	3.067.627	3.048.449
Ukupna pasiva	3.067.627	3.048.449
Amortizacija	13.407	14.276

Geografski segmenti

	Srbija		Afrika		Ukupno	
	2012.	2011.	2012.	2011.	2012.	2011.
Prihod od prodaje	5.927.684	1.945.424	1.743.935	859.781	7.671.619	2.805.205
Prihod od prodaje robe						
Prihod od prodaje proizvoda I usluga	5.927.684	1.945.424	1.743.935	859.781	7.671.619	2.805.205

9. KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

9.1. PRIHODI OD PRODAJE

Grupa ostvaruje prihod pružanjem usluga na domaćem i inostranom tržištu, a njihova struktura je prikazana u narednoj tablici.

Struktura prihoda od prodaje	u 000 dinara	
	2012	2011
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	64.483	18.240
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	21.853	11.126
Svega	86.336	29.366
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	-	-
Prihodi od prodaje usluga	5.841.348	1.916.057
Svega	5.841.348	1.916.057
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	-	-
Prihodi od pružanja usluga	1.743.935	859.781
Svega	1.743.935	859.781
UKUPNO	7.671.619	2.805.205

Pregled prihoda od prodaje u zemlji i inostranstvu po najznačajnijim kupcima:

	u 000 dinara
Termoelektrane i kopovi Kostolac	4.015.448
Energonigerija Ltd, Nigerija	1.686.093
SNC – Lavalin International	388.391
International Project	969.310
Ministarstvo zdravlja	295.589
JKP Beogradske elektrane	107.536
Julius Bereger	127.036
Energomontaža	41.565
TE Nikola Tesla doo, Beograd	13.526
Ostali	27.125
UKUPNO	7.671.619

9.2. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Nabavna vrednost prodate robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodate robe povezanom pravnom licu (Energonigerija ltd, Nigerija) i u 2012. godini je iznosila RSD 16.960 hiljada, a u 2011. godini RSD 16.233 hiljada.

9.3. TROŠKOVI MATERIJALA

Struktura troškova materijala	u 000 dinara	
	2012	2011
Troškovi materijala za izradu	3.370.019	1.287.385
Troškovi ostalog materijala	3.078	3.230
Troškovi goriva i energije	17.190	16.452
UKUPNO	3.390.287	1.307.067

9.4. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2012	2011
Troškovi zarada		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	344.616	298.311
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	55.181	49.960
Svega	399.797	339.271
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privrem. i povremnim poslovima i sl.	8.686	11.912
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	2.339	2.978
Ostali lični rashodi i naknade	40.436	37.258
UKUPNO	451.258	400.418

U okviru ostalih ličnih rashoda, najznačajniji su troškovi Grupe po sledećim osnovama:

	u 000 dinara
Prevoz	10.643
Otpremnine za raskid radnog odnosa i odlazak u penziju	12.618
Troškovi službenih putovanja	7.223
Smeštaj i ishrana radnika	3.066
Solidarna pomoć radnicima	2.011
Stipendije	2.623
Ostali lični rashodi (paketići, 8. mart i sl.)	2.252
UKUPNO	40.436

9.5. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

	u:000.dinjara	
	2012.	2011.
Troškovi amortizacije		
Amortizacija nekretnina	315	2.545
Amortizacija postrojenja i opreme	13.092	11.732
Svega	13.407	14.277
Troškovi rezervisanja		
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	3.098	325
UKUPNO	16.505	14.602

Na dan 31.12.2012. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti, odnosno upravne zgrade. Efekat promene računovodstvene procene uticao je na promenu visine troškova amortizacije za 2012. godinu, a time, posledično, i na visinu knjigovodstvene vrednosti sredstava na dan 31.12.2012. godine. Usled promenjene procene, trošak amortizacije za 2012. godinu je manji, to jest knjigovodstvena vrednost sredstava na dan 31.12.2012. godine je veća za RSD 2.221 hiljada.

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih sredstava koja su bila predmet Procene, bude niža za RSD 105.571 hiljada, to jest za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene, pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraćen ranije procenjeni vek trajanja.

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2012. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2012. godine umanjenog za korekciju iznosa rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2011. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2012. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju) detaljnije je objašnjena u Napomeni 10.14.

9.6. OSTALI POSLOVNI RASHODI

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

	u 000 dinara	
	2012	2011
Troškovi proizvodnih usluga		
Troškovi usluga na izradi učinaka	3.174.117	605.259
Troškovi transportnih usluga	12.591	9.359
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	15.135	13.655
Troškovi zakupnina	29.857	5.182
Troškovi sajmova	196	200
Troškovi reklame i propagande	-	14
Troškovi ostalih usluga	151.783	136.067
Svega	3.383.679	769.737
Nematerijalni troškovi		
Troškovi neproizvodnih usluga	18.099	14.300
Troškovi reprezentacije	7.326	5.883
Troškovi premija osiguranja	15.628	17.731
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	38.215	29.868
Troškovi članarina	1.722	1.328
Troškovi poreza	2.732	2.953
Ostali nematerijalni troškovi	213.748	148.235
Svega	297.470	220.298
UKUPNO	3.681.149	990.035

Troškovi usluga na izradi učinaka se odnose na troškove podizvođača i konzorcionih partnera u ukupnom iznosu RSD 3.174.117 hiljada. Napred u tabeli dat je prikaz najznačajnijih troškova po projektima:

	u 000 dinara
TE Kostolac B Blok 2	1.704.179
RTB Bor	1.195.097
Klinički centar Niš	122.206
Toplana Novi Beograd izmenjivačka stanica	68.318
Ambasada u Nigeriji	35.298
Ostalo	49.019
UKUPNO	3.174.117

U okviru troškova transportnih usluga, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se odnosi na sledeće:

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Struktura troškova investicionog i tekućeg održavanja	u 000 dinara	
	2012	2011
Održavanje opreme	10.479	8.028
Održavanje zgrade	131	1.453
Održavanje vozila	4.525	4.174
UKUPNO	15.135	13.655

Troškovi zakupnina u iznosu RSD 29.857 hiljada se odnose na zakup opreme (kranovi, dizalice) na projektu RTB Bor u iznosu RSD 23.992 hiljada, zakup stanova za smeštaj radnika u zemlji (Bor, Kostolac i Niš) u iznosu RSD 4.969 hiljada i zakup skladišta i ostalog u iznosu RSD 896 hiljada.

Troškovi ostalih usluga se najvećim delom odnose na ostale proizvodne troškove projekata (montaža, servisiranje, rekonstrukcija, reparacijai sl.) u iznosu RSD 144.867 hiljada i ostale troškove registracije vozila, fotokopiranja, komunalne usluge, putarine i sl. u iznosu RSD 6.916 hiljada.

U okviru troškova neproizvodnih usluga iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, obezbeđenja, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo troškova premije osiguranja se odnosi na sledeće:

	u 000 dinara	
	2012	2011
Osiguranje gradilišta	13.938	16.414
Osiguranje osnovnih sredstava	1.258	886
Osiguranje radnika	432	431
UKUPNO	15.628	17.731

Od ukupno iskazanih troškova platnog prometa i bankarskih usluga: na troškove platnog prometa se odnosi u 2012. godini RSD 2.788 hiljada (u 2011. godini: RSD 1.531 hiljada), a na troškove bankarskih usluga se odnosi u 2012. godini 35.427 hiljada RSD (u 2011. godini: RSD 28.337 hiljada).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih i članarine inženjerskim komorama.

U okviru troškova poreza iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, komunalna taksa na firmu, fond za šume i dr. Najznačajniji

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

deo ovih troškova se odnosi na porez na imovinu, GGZ I fond za šume (u 2012. godini RSD 1.852 hiljada; u 2011. godini RSD 2.260 hiljada).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: EHK fakture EP Holdinga (2012. godine: RSD 89.391 hiljada), inženjersko tehničke usluge Energonigerije (2012. godine: RSD 76.916 hiljada), takse (administrativne, sudske i dr.), donacije (2012. godine: RSD 15.675 hiljada), troškove iznajmljivanja ino radnika - varijoci za svrhe projekta (2012. godine: RSD 18.853 hiljada), sponzorstva, troškove stručne literature, troškove oglasa i tendra i sl.

9.7. FINANSIJSKI PRIHODI

	u 000 dinara	
	2012	2011
Prihodi od kamata		
Prihodi od kamate - matična i zavisna pravna lica	-	-
Prihodi od kamate - ostala povezana pravna lica	-	-
Prihodi od kamate po drugim osnovama	23.124	25.547
Svega	23.124	25.547
Pozitivne kursne razlike		
Pozitivne kursne razlike – matična, zavisna i ostala povezana pravna lica	-	-
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	120.952	14.079
Svega	120.952	14.079
Prihodi od efekata valutne klauzule		
Prihodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa matičnim zavisnim pravnim licima	400	-
Prihodi od efekata valutne klauzule iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	2.912	2.513
Prihodi od efekata valutne klauzule po drugim osnovama	55.645	27.411
Svega	58.957	29.924
Učešće u dobitku tekuće godine p.p.l.Energonigerija ltd	53.751	23.589
Ostali finansijski prihodi	265	247
UKUPNO:	257.049	93.386

Najznačajniji deo prihoda od kamata po drugim osnovama je posledica kamata iz dužničko poverilačkih odnosa, odnosno po osnovu oročenih sredstava kod banaka.

Prihodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnose na pozitivne efekte nastale prilikom naplate potraživanja i plaćanja obaveza (realizovani pozitivni efekti valutne klauzule) i nerealizovane pozitivne efekte valutne klauzule potraživanja i obaveza.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

9.8. FINANSIJSKI RASHODI

	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Rashodi kamata		
Rashodi od kamata – matična i zavisna pravna lica	-	-
Rashodi od kamate - ostala povezana pravna lica	-	-
Rashodi od kamate po drugim osnovama	591	1.481
Svega	591	1.481
Negativne kursne razlike		
Negativne kursne razlike - matična i zavisna pravna lica	-	-
Negativne kursne razlike - ostala povezana pravna lica	-	-
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	83.364	46.758
Svega	83.364	46.758
Rashodi od efekata valutne klauzule		
Rashodi od efekata valutne klauzule - ostala povezana pravna lica	14.196	110
Rashodi od efekata valutne klauzule po drugim osnovama	43.198	18.588
Svega	57.394	18.698
Ostali finansijski rashodi	-	-
UKUPNO	141.349	66.937

Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte nastale prilikom naplate potraživanja i plaćanja obaveza (realizovani negativni efekti valutne klauzule) i nerealizovane negativne efekte valutne klauzule potraživanja i obaveza.

9.9. OSTALI PRIHODI

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Ostali prihodi		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	866	180
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	88	5.624
Naplaćena otpisana potraživanja	-	13.231
Prihodi od smanjenja obaveza	780	9.290
Prihodi po osnovu revalorizacije stambenih kredita	893	38
Prihodi od ukidanja rezervisanja	-	5.013
Ostali nepomenuti prihodi	17.183	12.994
Svega	19.810	46.370
Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine		
Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine	-	-
UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRITODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	19.810	46.370

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Dobici od prodaje opreme su ostvareni u 2012. godini po osnovu prodaje stana u iznosu RSD 866 hiljada (prodaje vozilau iznosu RSD 180 hiljada u 2011. godini).

Ostali nepomenuti prihodi se najvećim delom odnose na naknadu štete od EP Garant (RSD 8.303 hiljada), naknadu štete od EMTA Electric (RSD 5.554 hiljada) i Ugovor o poravnanju sa EP Viskogradnja (RSD 1.240 hiljada).

9.10. OSTALI RASHODI

Struktura ostalih rashoda	u '000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	-	1.429
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala	693	-
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	-	2.148
Ostali nepomenuti rashodi	1.867	4.278
Svega	2.560	7.855
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nekretnina, postrojenja i opreme	4.445	-
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	487	-
Svega	4.932	-
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	7.492	7.855

Rashodi po osnovu obezvređenja imovine u iznosu RSD 9.423 hiljada su objašnjeni u Napomeni 10.2. vezano za obezvređenje osnovnih sredstava i Napomeni 10.3. vezano za obezvređenje dugoročnih finansijskih plasmana.

Najznačajniji deo ostalih nepomenutih rashoda se odnosi na troškove zapošljavanja osoba sa invaliditetom i isplate štete na projektima (u 2012. godini RSD 1.867 hiljada, a u 2010. godini RSD 4.278 hiljada RSD).

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

9.11. POREZ NA DOBITAK

Struktura obracuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000. dinara	
	2012.	2011.
Dobitak/(gubitak) pre oporezivanja	204.794	133.293
Uskladjivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	21.326	6.981
Kapitalni dobici/(gubici) iskazani u bilansu uspeha	(954)	(5.624)
Oporeziva dobit	225.166	131.936
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom	-	3.178
Poreska osnovica	225.166	135.114
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	22.517	13.511
Ukupna umanjenje obračunatog poreza	(2.070)	(831)
Poreski rashod perioda	20.447	12.680

Obaveze po osnovu poreza na dobit	u 000. dinara	
	2012.	2011.
Poreski rashod perioda	20.447	12.680
Uplaćene akontacije poreza na dobit	(12.823)	(15.881)
Obaveza/(Potraživanje) po osnovu poreza na dobit na dan 31. decembra 2012. godine	7.624	(3.201)

Detaljnija objašnjenja o odloženom poreskom rashodu/prihodu perioda su prezentovane u Napomeni 10.19.

9.12. NETO DOBITAK PO AKCIJI

Pokazatelj	2012.	2011.
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	220.191	128.837
Prosečan broj akcija tokom godine	351.540	351.540
Neto dobitak po akciji u dinarima	626	366

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10. BILANS STANJA

10.1. NEMATERIJALNA ULAGANJA

Struktura i promjenastanja nemat. ulaganja	u 000 dinara			Ukupno
	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2012.)	1.487			1.487
Nove nabavke u toku godine				
Otudivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2012.)	1.487			1.487
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2012.)	-			
Amortizacija za 2012. godinu				
Otudivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2012.)				
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2012.	1.487			1.487
Stanje 31.12.2012.	1.487			1.487

Nematerijalna ulaganja u pripremi se odnose na dat avans povezanom licu EP Energodata za Oracle softver za business inteligence.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.2. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Strukturalna promjena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u.000 dinara					
	Zemljište	Grad objekti	Postrojenja i oprema	Nekret. postro. i oprema u. pripremi	Avansi za nekretn. postro. i opremu	UKUPNO
Nabavna vrednost						
Početno stanje (1.1.2012.)	75.058	195.748	105.884	32.471	-	409.161
Novo nabavke u toku godine				30.790		30.790
Prenos sa jednog oblika na drugi		1.953	23.203	(25.156)		-
Otudivanje, rashodovanje i dr.		(3.204)	(4.070)			(7.274)
Krajnje stanje (31.12.2012.)	75.058	194.497	125.017	38.105		432.677
Ispravka vrednosti						
Početno stanje (01.1.2012.)		68.609	62.013			130.622
Amortizacija za 2012. godinu		315	13.092			13.407
Obezvredenje			4.445			4.445
Otudivanje, rashodovanje i dr.		(160)	(3.377)			(3.537)
Krajnje stanje (31.12.2011.)		68.764	76.173			144.937
Sadašnja (neotpisana) vrednost						
Početno stanje 1.1.2012.	75.058	127.140	43.871	32.470		278.539
Krajnje stanje 31.12.2012.	75.058	125.732	48.845	38.105		287.740

U 2012. godini izvršeno je obezvređenje ulaganja u vodovodni sistem Sijerinska banja koje potiče iz ranijih godina u iznosu RSD 4.445 hiljada na teret rashoda u Bilansu uspeha, sobzirom da se ne očekuju ekonomski efekti od korišćenja pomenutog sredstva.

Društvo ima pravo korišćenja na zemljištu koje se nalazi na teritoriji opštine Medveđa, a koje se odnosi na neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište:

OPIS	POVRŠINA
8 parcela	99.23 ari
1 parcela	25.07 ari
12 parcela	123.20 ari

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.3. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	u 000 dinara	
	2012	2011
<i>Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica</i>		
Energonigerija ltd, Nigerija (40%)	259.768	204.797
Svega	259.768	204.797
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica</i>		
ŠKZ	143	143
Beogradsko mešovito preduzeće ad, Beograd (441 akcija)	190.258	190.258
Bačkatrans u stečaju ad, Vrbas	12.606	12.606
Minus: Ispravka vrednosti	(202.864)	(202.864)
Svega	143	143
<i>HOV namenjene prodaji</i>		
Agrobanka ad, Beograd(22 akcije)	488	488
Poštanska štedionica ad, Beograd(14 akcija)	-	462
Privredna banka ad, Beograd(1.821 akcija)	6.268	6.268
Tigar ad, Pirot (10 akcija)	17	17
Novosadski sajam ad, Novi sad (31 akcija)	145	145
Minus: Ispravka vrednosti	(6.615)	(6.400)
Svega	303	980
UKUPNO	260.214	205.919
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	12.718	12.863
Energonigerija – garantni depozit	42.314	-
Julius Berger – garantni depozit	2.357	-
Inabensa - garantni depozit	59.961	-
Findomestic banka ad - namenski garantni depozit	6.673	-
UKUPNO	124.023	12.863
UKUPNO DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	384.237	218.782

Finansijske informacije pridruženog entiteta Energonijeria ltd, Nigerija koje odgovaraju učešću od 40% ukupnog kapitala date su u nastavku:

	u 000 dinara	
	2012	2011
Obrtna imovina	908.130	1.128.433
Stalna imovina	532.537	96.529
Aktiva	1.440.667	1.224.962
Tekuće obaveze	1.180.899	1.020.165
Dugoročne obaveze	-	-
Kapital	259.768	204.797
Prihodi	1.687.350	977.379
Dobit tekućeg perioda	53.751	21.951

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Promene vrednosti HOV raspoloživih za prodaju su evidentirane u okviru kapitala (Nerealizovani gubici po osnovu HOV-a) s obzirom na negativne efekte promena fer vrednosti. U 2012. godini izvršeno je obezvređenje HOV raspoloživih za prodaju Agrobanke ad, Beograd koja je u stečaju u iznosu od RSD 488 hiljada na teret rashoda.

Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima u iznosu RSD 12.718 hiljada su krediti odobreni zaposlenima na period od 20 godina bez kamatepri čemu se vrši revalorizacija tokom godine. Revalorizacija kredita se vrši koeficijentom rasta prosečne mesečne zarade bez poreza i dopinosakoji za 2012. godinu iznosi 6,9%.

10.4. ZALIHE I DATI AVANSI

	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Materijal	59.425	139.473
Alat i inventar	22.241	20.780
Gotovi proizvodi	397	397
Roba	-	376
Dati avansi	407.133	842.697
Minus: Ispravka vrednosti (alat i inventar)	(6.594)	(7.241)
UKUPNO	482.602	996.482

10.5. POTRAŽIVANJA

	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	35.779	-
Kupci – ostala povezana pravna lica	72.575	67.327
Kupci u zemlji	597.784	820.305
Kupci u inostranstvu	532.545	310.225
Minus: Ispravka vrednosti	(5.830)	(5.829)
Svega	1.232.853	1.192.028
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	28.894	25.866
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	910	82
Potraživanja od zaposlenih	6.337	3.787
Potraživanja od državnih organa i organizacija	62	
Potraživanja po osnovu preplac, ostalih poreza i doprinosa	-	66
Ostala potraživanja – Poštanska štedionica	382	-
Svega	7.691	3.935
UKUPNO	1.269.438	1.221.829

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2012	2011
<i>Kupci u zemlji i povezana pravna lica</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	35.779	-
Kupci – ostala povezana pravna lica	72.575	67.327
Ministarstvo zdravlja	88.150	44.440
Termoelektrane i kopovi Kostolac	-	236.929
Instalacije Inabensa	16.392	64.976
Energomontaža AB	40.491	45.139
ABB AB	-	45.695
JP Elektroprivreda Srbije	1.558	-
Klinički centar Srbije	43.028	40.290
Minel Kotlogradnja	4.416	-
Monterra	4.682	4.308
TE Nikola Tesla	4.324	29.918
SNC-Lavalin internacional INC	235.946	166.208
JKP Beogradske elektrane	-	66.457
Internacional projekt services ltd	126.963	39.842
Ostali	26.004	30.273
Svega	700.308	881.803
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Energonigerija	511.469	253.300
Julius (Bilfinger) Berger	21.076	56.925
Svega	532.545	310.225
<i>Druga potraživanja i potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Potraživanja iz specifični poslova	28.894	25.866
Druga potraživanja	7.691	3.935
Svega	36.585	29.801
UKUPNO	1.269.438	1.221.829

Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u narednoj tabeli.

Promene ispravke vrednosti potraživanja	u 000 dinara	
	2012	2011
Stanje na dan 01. januara	5.830	19.502
Dodatna ispravka vrednosti	-	-
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja	-	(440)
Naplaćena ispravljena potraživanja	-	(13.232)
UKUPNO	5.830	5.830

Formiranje i ukidanje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru ostalih prihoda/rashoda u Bilansu uspeha (Napomena 9.10).

Kategorije unutar pozicije potraživanja ne sadrže obezvređena sredstva.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.6. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	u.000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Bačkatrans ad u stečaju, Vrbas	410	410
GP Dukić	-	2001
UKUPNO	410	2.411

10.7. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	u.000 dinara	
	2012.	2011.
Tekući računi (dinarski)	8.110	14.511
Tekući računi (devizni)	27.553	2.385
Devizni akreditivi	52.247	-
Kratkoročno oročeni depoziti	424.849	263.792
UKUPNO	512.759	280.688

Dinarska novčana sredstva kod banaka	u.000 dinara	
	2012.	2011.
Alpha banka ad, Beograd	1.871	6.601
Findomestic banka ad, Beograd	4.449	30
Banca Intesa ad, Beograd	682	2.269
Raiffeisen bank ad, Beograd	447	5.021
Societe Generale bank ad, Beograd	563	515
EFG Eurobank ad Beograd	21	8
Komercijalna banka ad, Beograd	1	-
Unicredit banka ad	9	1
Credy banka	1	-
Hypo Alpe Adra bank ad, Beograd	1	1
Prelazni račun	65	65
UKUPNO	8.110	14.511

Devizna novčana sredstva kod banaka	u.000 dinara	
	2012.	2011.
Alpha banka ad, Beograd	5.857	62
Banca Intesa ad, Beograd	13.154	171
Raiffeisen bank ad, Beograd	263	842
Societe Generale bank ad, Beograd	15.326	15
EFG Eurobank ad Beograd	2.138	1.197
Komercijalna banka ad, Beograd	91	85
Unicredit banka ad	42.971	13
UKUPNO	79.800	2.385

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Oročena novčana sredstva kod banaka	u.000.dinara	
	2012	2011
<i>Dinarska oročena sredstva</i>		
Raiffeisen bank ad, Beograd	13.000	-
Banca Intesa ad, Beograd	285.000	20.000
Societe Generale bank ad, Beograd	50.000	-
Svega	348.000	20.000
<i>Devizna oročena sredstva</i>		
EFG Eurobank ad Beograd	37.047	28.253
Findomestic banka ad, Beograd	-	191.471
Unicredit banka ad	39.802	-
Raiffeisen bank ad, Beograd	-	15.697
Banca Intesa ad, Beograd	-	8.371
Svega	76.849	243.792
UKUPNO	424.849	263.792

**10.8. POREZ NA DODATU VREDNOST I
AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA**

	u.000.dinara	
	2012	2011
Porez na dodatu vrednost	10.137	-
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	20.562	25.214
Potraživanja za nefakturisani prihod	27.400	12.724
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	70.854	7.092
UKUPNO	128.953	45.030

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Potraživanja za nefakturisani prihod se delom odnosi PDV koji je obračunat na osnovu izvršenog a neoverenog prometa u novembru 2012. godine u iznosu RSD 14.676 hiljada po 30. situaciji za adaptaciju bloka 2 TE Kostolac B sa rekonstrukcijom elektrofiltera.

Ostala aktivna vremenska razgraničenja se najvećim delom odnose na projekat adaptacija TE Kostolac B i razgraničene troškove osiguranja u ukupnom iznosu RSD 70.854 hiljada.

Napomene iz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.9. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ortasti kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizacijske rezerve	Nerealizovani dobiti/gubitci po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak ili višak kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupna
Stanje na dan 31.12.2011. godine	144,131	14,708	-	29,939	78,041	(14,804)	616,423	-	-	868,438
Ispravka greške i promena računovodstvene politike										
Korigovano početno stanje	144,131	14,708	-	29,939	78,041	(14,804)	616,423	-	-	868,438
Povećanje osnovnog kapitala										
Promene u fer vrednosti HoV raspodeljenih za prodaju						413				413
Neto dobitak tekućeg perioda							220,191			220,191
Raspodela dobiti							(130,208)			(130,208)
Smanjenje		(2,467)								(2,467)
Razlika učešća u kapitalu i osnovnog kapitala					1,188					1,188
Kursne razlike					1,051	(914)	36,134			36,291
Korekcija dobitka po osnovu poraza na dobit za 2011. godinu							(477)			(477)
Stanje 31.12.2012. godine	144,131	12,241	-	29,939	80,280	(15,303)	742,081	-	-	991,369

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.10. OSNOVNI KAPITAL

Struktura kapitala	u.000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	144.131	144.131
Ostali osnovni kapital	12.241	14.708
UKUPNO	156.372	158.839

Osnovni kapital podrazumeva 351.540 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti RSD 410.

10.11. REZERVE

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	u.000 dinara	
	2012.	2011.
Emisiona premija	-	-
Zakonske rezerve	29.939	29.939
Statutarne i druge rezerve	-	-
UKUPNO	29.939	29.939

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala. Nakon 2004. godine zakonske rezerve su se formirale na osnovu odluke Skupštine akcionara Društva o raspodeli dobiti.

10.12. REVALORIZACIONE REZERVE, NEREALIZOVANI DOBICI I GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU

	u.000 dinara	
	2012.	2011.
Revalorizacione rezerve	80.280	78.041
Nerealiz. dobiti od HoV raspolož za prodaju	3.683	3.147
Nerealiz. gubici od HoV raspolož za prodaju	(18.988)	(17.951)
UKUPNO	64.975	63.237

Revalorizacione rezerve obuhvataju pozitivne efekte promena poštene vrednosti nekretnina; upravnu zgradu i poslovni prostor u Kragujevcu, kao i rezerve po osnovu preračuna finansijskih izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Promene na nerealizovanim dobitcima/(gubicima) od HOV raspoloživih za prodaju odnose se na usklađivanje vrednosti hartija od vrednosti koje se nalaze u portfoliju hartija od vrednosti Grupe, sa njihovom fer vrednošću na sekundarnom tržištu hartija od vrednosti na dan sastavljanja finansijskih izveštaja.

10.13. NERASPOREĐENI DOBITAK

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	u 000. dinara	
	2012.	2011.
Stanje na dan 01.01.	616.423	548.976
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak	(477)	-
Raspodela dobitka (dividende) matičnog Društva	(114.251)	(50.975)
Raspodela dobitka u zakonske rezerve mat. Društva	-	(8.827)
Raspodela dobiti Energonigerije	(15.957)	(11.427)
Primljena dobit Energonigerije	19.558	
Kursne razlike	16.596	(4.107)
Ostalo	-	2.020
Konsolidovana dobit tekuće godine	220.191	140.763
Stanje na dan 31. decembra	742.083	616.423

Dana 20. juna 2012. godine Skupština akcionara Društva donela je odluku o raspodeli godišnje dobiti Društva za 2011. godinu u iznosu RSD 114.251 hiljada.

10.14. DUGOROČNA REZERVISANJA

Struktura dugoročnih rezervisanja	u 000. dinara	
	2012.	2011.
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37	-	-
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	18.706	18.286
Ostala dugoročna rezervisanja	-	-
UKUPNO	18.706	18.286

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospеле otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

konkretno privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivniji i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Povećanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina za ceo sistem Energoprojekt (za 2,21%), u bilansu stanja na dan 31.12.2012. godine u odnosu na dan 31.12.2011. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,72%); a
- s druge strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnog iznosa bruto otpremnine za 0,30% i smanjenje ukupnog broja radnika za 2,33%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svodenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršeno je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju su Društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po koje je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostruko iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrđenom zakonom; uz zavisnost koja je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10%.*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti

tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica čiji je garant Republika Srbija. U navedenom kontekstu analizirane su prinosi na obveznice republike Srbije (obveznice "stare devizne štednje" koje dospevaju u periodu 2013-2016. godine), kao i prinos na državne obveznice u EUR koje je emitovalo Ministarstvo Finansija Republike Srbije u 2012. godini. Konkretno, nominalni godišnji prinos obveznica stare devizne štednje na datum bilansa stanja (rok dospeća od 6 meseci do 3 godine i 6 meseci) je oko 4,7%, dok je nominalni godišnji prinos dugoročnih obveznica Republike Srbije u EUR, tokom 2012. godine, iznosio 5,95% (emisija 20.02.; rok dospeća 371 dan), 6,10% (emisija 26.03.; ročnost 728 dana), 6,19% (emisija 23.05.; rok dospeća 546 dana), 6,25% (emisija 06.06.; rok dospeća 730 dana), 6,30% (emisija 25.06.; rok dospeća 546 dana), 6,15% (emisija 11.07.; rok dospeća 371 dan), 6,20% (emisija 24.07.; rok dospeća 730 dana), 6,15% (emisija 21.08.; rok dospeća 371 dan), 6,15% (emisija 03.09.; rok dospeća 371 dan), 5,75% (emisija 31.10.; rok dospeća 371 dan), 5,85% (emisija 13.11.; rok dospeća 546 dana) i 5,05% (emisija 12.12.; rok dospeća 546 dana). Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Konkretnije, obzirom na procenjeni nominalni godišnji prinos dugoročnih državnih obveznica (oko 6,5%), projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone (1,9%) i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 7,5%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2014. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 10. maja 2012. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2013. godinu, merena godišnjom procentualnom promenom indeksa potrošačkih cena. Polazeći od vrednosti potrošačkih cena na kraju prethodne godine, ciljana stopa inflacije za 2013. godinu iznosi 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2012. godini za više od 5% prekoracila ciljanu inflaciju (inflacija u periodu novembar 2012. u odnosu na novembar 2011. godine iznosi 11,9%), najrealnije je inflaciju za narednu

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno određena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.15. OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE

Ostale dugoročne obaveze odnose se na garantni depozit dobavljača u iznosu RSD 208.149 hiljada i to:

	u 000 dinara	
	2012	2011
Modranska Potrubni	39.369	-
Balcken Durr	26.889	-
EP Visokogradnja	22.506	-
SES – TLMACE	40.217	-
MB Čelik doo	12.618	-
ELWO	19.178	-
Mikom doo	7.576	-
Ostali	39.796	-
UKUPNO	208.149	

10.16. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	u 000 dinara	
	2012	2011
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	644.053	1.160.663
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	9.251	6.642
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	209.137	140.320
Dobavljači u zemlji	220.124	217.897
Dobavljači u inostranstvu	560.351	466.279
Ostale obaveze iz poslovanja	-	-
Obaveze iz specifičnih poslova	-	-
UKUPNO	1.642.916	1.991.801

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2012	2011
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	9.251	6.642
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	209.137	140.320
Minel kotlogradnja	25.430	11.388
Goša montaža	41.660	4.186
Energomontaža	27.654	25.012
Via Ocel	10.489	4.032
ABS Minel Elektrooprema	14.139	8.750
NB Celik	5.490	-
LS Kranovi doo	5.525	-
Feromont inženjering	37.779	9.800
Viessmann	7.492	20.914
Zlatko Jovanović	4.256	8.081
ABS Minel elektrogradnja	1.276	8.959
Izoprogress ad	-	26.861
Siemens	8.172	8.856
Isoplus doo	-	13.721
Ostali	30.762	67.337
Svega	438.512	364.859
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Al Wagen	262.654	246.470
Elwo	46.516	60.450
Modranska Potrubni	20.299	13.258
SES TLMACE Slovačka	58.502	-
Balcke Durr	9.142	97.098
Sammet Dampers	15.188	-
Thermervice GmbH	25.520	-
Thai – Scandic Steel	38.155	-
Klaus faber cabel	-	6.721
Energogigerija	61.344	4.186
Ostali	23.031	38.096
Svega	560.351	466.279
UKUPNO	998.863	831.138

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja je definisana ugovorom.

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu od RSD 944.697 hiljada su izražene u stranoj valuti (obaveze prema ino dobavljačima i domaćim dobavljačima po osnovu valutne klauzule), uglavnom u eurima.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.17. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

	<i>u 000. dinara</i>	
	2012.	2011.
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	57.478	26.773
Obaveze za dividende	1.843	1.134
Obaveze prema zaposlenima	837	-
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	143	267
Ostale obaveze	2.295	2.146
UKUPNO	62.596	30.320

Obaveze po osnovu zarada i ostale obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto zarada, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na obračunate poreze i doprinose na ino plate.

10.18. OBAVEZE PO OSNOVU PDV, OSTALIH JAVNIH PRIHODA I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<i>u 000. dinara</i>	
	2012.	2011.
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	-	19.170
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova	10	-
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	212	138
Svega	222	19.308
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Razgraničeni PDV	32.018	32.197
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	94.885	83.797
Svega	126.903	115.994
UKUPNO	127.125	135.302

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u izdatim fakturama koje se odnose na tu godinu, a obaveza za PDV nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su izlazne fakture ispostavljene nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

Ostala pasivna vremenska razgraničenja se odnosi najvećim delom na naplaćene garancije za Elwo u iznosu RSD 91.066 hiljada (2011. godine: RSD 83.797 hiljada).

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.19. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
Odložena poreska sredstva	-	-
Odložene poreske obaveze	7.142	4.302
Neto poreska sredstva/obaveze	7.142	4.302

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	4.302	4.601
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	7.142	4.302
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI (RASHODI) PERIODA	(2.840)	174

Odloženi poreski prihod perioda je priznatu korist rezultata Društva u godini kada je ustanovljeno smanjenje stanja odloženih poreskih obaveza.

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobit, plativi (koja će se platiti) u budućim periodima, u odnosu na oporezive privremene razlike.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

10.20. VANBILANSNA AKTIVA I VANBILANSNA PASIVA

Vanbilansna aktiva i pasiva u iznosu od RSD 2.078.439 hiljada odnosi se najvećim delom na izdate garancije i jemstva, čija je struktura data u narednoj tabeli.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	u 000 dinara	
	2012	2011
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		
Date garancije - dinarski deo	88.429	159.566
Date garancije - devizni deo	1.695.886	1.940.567
Data jemstva – Fond za razvoj RS	291.588	325.231
Svega	2.075.903	2.425.364
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		
Ostala vanbilansna aktiva	2.536	2.409
Svega	2.536	2.409
UKUPNO	2.078.439	2.423.773

Pregled datih garancija po bankama:

	u 000 dinara
<i>Dinarske garancije</i>	
Alpha bank ad, Beograd (Ministarstvo zdravlja)	27.788
Raiffeisen bank (Inabensa)	59.641
Svega	88.429
<i>Devizne garancije</i>	
Alpha bank ad, Beograd (Ministarstvo zdravlja)	19.561
Raiffeisen bank (JKP Beogradske elektrane)	77.921
Euro bank EFG ad (Julius Berger)	107.191
Societe Generale bank (International Project Services)	132.842
Unicredit bank ad (ino isporučiooci)	638.119
Findomestic banka (SNC Lavalin Inc)	720.252
Svega	1.695.886
Stanje na dan 31. decembra	1.784.315

13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova. Potencijalna obaveza po osnovu sudskih sporova se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužena strana su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u 000 dinara</i>
Marinković Staniša	Naknada štete	304,10
Stojanović Čedomir	Naknada štete	261,00
Ristić Čedomir	Naknada štete	63,37
Stanojević Milorad	Naknada štete	121,75
Mihajlović Branka	Naknada štete	306,68
Ilić Milan/Nenad Babić	Naknada štete	12.500,00
Tekić Siniša	Radni spor-isplata zarade	743,43
Zastava Automobili	Ispunjenje ugovora	15.955,78
GP Rad u stečaju	Dug, Irak	2.250.188,60 USD
Vodovod Leskovac	Raskid ugovora	92.000,00
UKUPNO		122.256,11 2.250.188,60 USD

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana. Potencijalna sredstva po osnovu sudskih sporova se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjenjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

Detaljnije informacije o vrednosno najznačajnijim sudskim sporovima u kojima je Društvo tužilac su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tuženo lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u 000 dinara</i>
Klinički centar Srbije /Republika Srbija-Ministrastvo zdravlja	Naknada štete na ime troškova zbog produžetka izvođenja radova	1.559.976,35 Eur
Klinički centar Srbije	Naplata po overenim situacijama	255.544,13 Eur
Vodovod Leskovac	Protivtužba, naknada štete	150.000
LIMES (Beogradska arčna)	Naknada štete	4.818,71
DGP „Zlatibor“	Isplata radova	42.000,00
Graditelj Leskovac u stečaju	Radovi po ugovoru	71.129,04
GP Rad – u stečaju	Dug po osnovu ugovora	77.000,00
Opština Medveđa	Povraćaj datog	120.000,00
Nemanja Ivović	Sticanje bez osnova	64,60

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu

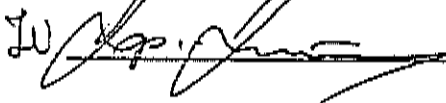
UKUPNO:	465.012,35
	1.815.520,48 eur

14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon datuma bilansa stanja nije bilo bitnih događanja koji bi uticali na validnost finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
15.4.2013. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Zakonski zastupnik

BDO d.o.o. Beograd

Knez Mihailova 10

11000 Belgrade

Republic of Serbia

Tel: +381 11 3281 399

Fax: +381 11 32 81 808

www.bdo.co.rs

BDO d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano u Republici Srbiji, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Velikoj Britaniji, i deo je međunarodne BDO mreže firmi članica.
BDO je brand ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Beograd, a limited liability company incorporated in the Republic of Serbia, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

II. GODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU GRUPE

1. Opšti podaci
2. Grupa za konsolidovanje
3. Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja Grupe, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine Grupe
4. Opis očekivanog razvoja Grupe u narednom periodu, promena u poslovnim politikama i glavnih razika i pretnji kojima je poslovanje Grupe izloženo
5. Važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju je izveštaj pripremljen
6. Značajniji poslovi sa povezanim licima
7. Aktivnosti Grupe na polju istraživanja i razvoja
8. Podaci o stečenim sopstvenim akcijama
9. Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja

II.1. Opšti podaci

1. Poslovno ime Energoprojekt Oprema otvoreno AD
Sedište i adresa Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
Matični broj 7073186
PIB 100001492
2. Web site i www.energoprojekt-oprema.com
e-mail adresa ep-oprema@ep-oprema.rs
3. Broj i datum rešenja o upisu u registar privrednih subjekata 8041/2005 od.18.04.2005.
4. Delatnost (šifra i opis) 4399 - Ostali nepomenuti specifični građevinski radovi
5. Broj zaposlenih 222
6. Broj akcionara na dan 31.12.2012. godine 242
7. Deset najvećih akcionara na dan 31.12.2012. godine

Poslovno ime	Broj akcija	% emitovanih akcija
Energoprojekt Holding ad, Beograd	238.601	67.87307 %
Šerbanović Jovan	8.452	2.40428 %
Milovanović Vladimir	7.321	2.08255 %
Aleksić Predrag	7.555	2.14912 %
Vasiljević Zoran	6.146	1.74831 %
Jerotić Dejan	5.405	1.53752 %
Tekić Sinsa	5.563	1.58247 %
Čeleketić Branko	5.136	1.46100 %
Tomašević Vladimir	3.754	1.06787 %
Tomašević Nebojša	3.753	1.06759 %

8. Vrednost osnovnog kapitala u 000 din na dan 31.12.2012. godine

144.131

9. Podaci o akcijama	na dan 31.12.2012. godine
Broj izdatih akcija (obične)	351.540
ISIN broj	RSEPOPE48678
CFI kod	ESVUFR

Poslovno ime, sedište i poslovna adresa revizorske kuće koja je revidirala poslednji finansijski izveštaj	BDO d.o.o., Beograd Knez Mihailova 10
Poslovno ime organizovanog tržišta na koje su uključene akcije	Beograska berza, Beograd Omladinskih brigada 1

II.2. Grupa za konsolidaciju

Društvo je matično društvo koje sa 1 zavisnim društvom i 1 pridruženim društvom čini Grupu:

- ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI
- ENERGNIGERLIJA LTD, NIGERIJA

Procenat vlasništva Društva u navedenom zavisnom društvu je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
<i>ECO MEP TECHNOLOGY LLC DUBAI</i>	<i>100% vlasništva</i>

Procenat vlasništva Društva u navedenom pridruženom društvu je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu pridruženih pravnih lica</i>	
<i>ENERGNIGERLIJA LTD NIGERIJA</i>	<i>40% vlasništva</i>

Zavisno društvo Eco Mep llc Dubai je u postupku gašenja.

II.3. Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja Grupe, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine

Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja Grupe, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine društva detaljno su prikazani i objašnjeni u okviru "Napomena uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2012. godinu Energoprojekt Oprema a.d." U nastavku su

prikazani neki od relevantnih parametara poslovanja, koji su značajni za razumevanje navedene materije.

Strukturu ukupnog ostvarenog rezultata poslovanja društva u 2012. godini bila je sledeća:

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	7.671.619	2.805.205
Poslovni rashodi	(7.556.159)	(2.728.355)
Poslovni rezultat	115.460	76.850
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	257.049	93.386
Finansijski rashodi	(141.349)	(66.937)
Finansijski rezultat	115.700	26.449
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	19.810	46.376
Ostali rashodi	(7.492)	(7.855)
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	12.318	38.521
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	-	-
Rashod	-	-
Neto efekat	-	-
<i>Ukupan bruto konsolidovani rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	7.948.478	2.944.967
UKUPNI RASHODI	(7.705.000)	(2.803.147)
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	243.478	141.820

Neto konsolidovani dobitak po akciji

Pokazatelj	2012.	2011.
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	220.191	128.837
Prosečan broj akcija tokom godine	351.540	351.540
Neto dobitak po akciji u dinarima	626	366

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Grupe i to:

- opšti racio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni racio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza).

koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;

- gotovinski racio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu racio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

Pokazatelji likvidnosti	Zadovoljavajući opšti standardi	2012.	2011.
Opšti racio likvidnosti	2 : 1	1.30:1	1.18:1
Rigorozni racio likvidnosti	1 : 1	1.04:1	0.72:1
Gotovinski racio likvidnosti		0.27:1	0.13:1
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	553.902	392.218

Rezultati racio analize pokazuju da Grupa tokom 2012. godine ima sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze. Dodatno, pokazatelji likvidnosti su povoljniji za 2012. godinu u odnosu na prethodnu godinu. Uvažavajući navedeno, može se zaključiti da nema indicija koje ukazuju na potencijalne probleme sa likvidnošću Grupe.

Najbolji reprezent rentabilnosti je stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital, koja pokazuje koliko Grupa ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Neto dobitak/gubitak	220.191	128.837
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	868.438	782.197
Kapital na kraju godine	993.369	868.438
Svega	930.903	825.318
Stopa prinosa na sopstveni kapital	23.65%	15.61%

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2012. i 2011. godini, sa aspekta održivosti kapitala, mogu oceniti kao zadovoljavajući, kao i da komparativnom analizom tekuće i prethodne godine može se uočiti da stopa rentabilnosti pokazuje rast.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Grupe, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Grupe finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Grupe finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Obaveze	2.074.258	2.180.011
Ukupna sredstva	3.067.627	3.048.449
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0.68:1	0.72:1
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	993.369	868.438
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	233.997	22.588
Svega	1.227.366	891.026
Ukupna sredstva	3.067.627	3.048.449
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0.40:1	0.29:1

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Grupe pokriven kapitalom Grupe.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Grupe (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Grupe) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	2.048.410	2.157.423
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	512.759	280.688
Svega	1.535.651	1.876.735
Kapital	993.369	868.438
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	0.65	0.46

II.4. Opis očekivanog razvoja društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama društva i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje izloženo

Očekivani razvoj društva u narednom periodu realizovaće se u skladu sa usvojenim strateškim dokumentima društva: "Srednjoročni (četvarogodišnji) program poslovne politike Energoprojekt Oprema a.d. za period

od 2011. do 2015. godine" (usvojen na XX godišnjoj sednici Skupštine Energoprojekt Oprema a.d. održane 24.06.2011. godine).

Najznačajnije pretnje i opasnosti kojima je Grupa izložena su: Produžavanje i produbljivanje globalne ekonomske krize i krize u evro zoni; Konkurencija stranih kompanija iz mnogoljudnih zemalja sa jeftinom radnom snagom; Konkurencija stranih firmi kojima su dostupnija jeftinija finansijska sredstva; Institucionalne promene na domaćem i odabranim stranim tržištima; Zavisnost poslovanja od političke stabilnosti tržišta na kojima Energoprojekt Oprema a.d. realizuje projekte i sl.

II.5. Važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju je izveštaj pripremljen

Od dana bilansa do dana objavljivanja predmetnog izveštaja nije bilo bitnijih poslovnih događaja koji bi uticali na verodostojnost iskazanih konsolidovanog finansijskih izveštaja.

Relevantne poslovne vesti o bitnim događajima redovno se objavljuju na web sajtu Energoprojekt Oprema a.d. (<http://www.energoprojekt-oprema.com>).

II.6. Značajni poslovi sa povezanim licima

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta zavisnih društva, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Prihodi</i>		
EP Holding	64.483	
EP Visokogradnja	4.221	1.825
EP Energodata	1.125	-
EP Industrija	687	-
EP Niskogradnja	345	-
EP Garant	490	488
EP Entel	548	201
EP Hidroinženjering	345	-
Svega	72.244	2.514
<i>Rashodi</i>		
EP Holding	89.391	
EP Niskogradnja	12	71

EP Visokogradnja	890.151	103.484
EP Energodata	8.936	6.368
EP Entel	195.430	67.814
EP Industrija	47.221	18.688
EP Garant	14.794	16.415
Svega	1.245.935	212.840

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Potraživanja i dati avansi</i>		
EP Holding	35.779	
EP Niskogradnja	140	140
EP Visokogradnja	147.310	188.861
EP Industrija	1.520	242
EP Energodata	487	-
EP Entel	-	30.858
Svega	185.236	220.101
<i>Obaveze i primljeni avansi</i>		
EP Holding	108.075	
EP Niskogradnja	777	783
EP Visokogradnja	199.235	127.629
EP Industrija	2.438	22.052
EP Energodata	306	1.026
EP Garant	424	4.473
EP Entel	132	170
Svega	311.387	156.133

II.7. Aktivnosti Grupe na polju istraživanja i razvoja

Saglasno usvojenim strateškim opredeljenjima, tokom srednjoročnog perioda će se odabrati i implementirati adekvatan poslovni sistem, primeren aktuelnom obimu i planiranom rastu obima poslovanja, koji će osim upravljanja finansijskom funkcijom omogućiti upravljanje kadrovskim resursima, imovinom i osnovnim sredstvima za rad. Izbor, obuka kadrova i implementacija odgovarajućeg informacionog sistema okončaće se do isteka srednjoročnog perioda.

II.8. Podaci o stečenim sopstvenim akcijama

Društvo ne poseduje sopstvene akcije. Društvo nije sticalo sopstvene akcije od sačinjavanja prethodnog godišnjeg izveštaja.

II.9. Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja

Energoprojekt Oprema a.d. primenjuje Kodeks korporativnog upravljanja Društva, koji je usvojen na sednici Upravnog odbora Energoprojekt Oprema a.d. dana 01.02.2012. godine. Kodeks je javno dostupan na internet stranici Društva.

Kodeksom korporativnog upravljanja Društva uspostavljaju se principi korporativne prakse i organizacione kulture u skladu sa kojima se ponašaju nosioci korporativnog upravljanja Društva, a naročito u vezi sa pravima akcionara, okvirima i načinom delovanja nosilaca korporativnog upravljanja, javnošću i transparentnošću poslovanja Društva.

Osnovni cilj Kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u domen korporativnog upravljanja, koji treba da omoguće ravnotežu uticaja njegovih nosilaca konzistentnost sistema kontrole i jačanje poverenja akcionara i investitora u Društvo, sve u cilju dugoročnog poslovnog razvoja Društva.

Organi Društva ulažu napore da principi ustanovljeni Kodeksom, kad za tim postoji potreba budu detaljnije razrađeni u okvirima drugih opštih akata Društva.

U samoj primeni, ne postoje bitna odstupanja od pravila kodeksa korporativnog upravljanja.

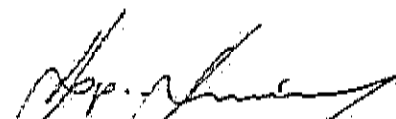
III. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG KONSOLIDOVANOG IZVEŠTAJA

Prema našem najboljem saznanju, godišnji konsolidovani finansijski izveštaj sastavljen je uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.

*Lice odgovorno za sastavljanje
godišnjeg izveštaja:*

Energoprojekt Oprema a.d.

Pomoćnik direktora za
finansije i računovodstvo

Mr. Dušan Đapić, dipl.ecc.

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Oprema a.d.

Direktor

Pavle Tomašević, dipl.ing.

IV. ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Napomena *:

Finansijski izveštaj Energoprojekt Oprema a.d. za 2012. godinu je odobren i prihvaćen 26.03.2013. godine na sednici Odbora direktora Društva i blagovremeno dostavljen Agenciji za privredne registre 26.04.2013. godine. Godišnji konsolidovani izveštaj društva u momentu objavljivanja još uvek nije usvojen od strane nadležnog organa Društva (Skupštine akcionara). Društvo će u celosti naknadno objaviti odluku nadležnog organa o usvajanju Godišnjeg izveštaja.

V. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA

Napomena *:

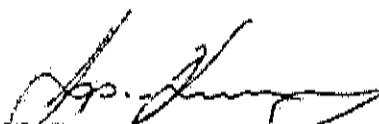
Odluka o raspodeli dobiti Društva za 2012. godinu doneće se na redovnoj godišnjoj Skupštini Društva. Društvo će u celosti naknadno objaviti odluku nadležnog organa o raspodeli dobiti Društva.

Društvo je dužno da sastavi Godišnji izveštaj, objavi javnosti i dostavi ga Komisiji, regulisanom tržištu, odnosno MTP, dostavlja ovaj izveštaj ukoliko su hartije od vrednosti tog društva uključene u trgovnje, i to najkasnije četiri meseca nakon završetka svake poslovne godine, kao i da obezbedi da godišnji finansijski izveštaj bude dostupan javnosti tokom najmanje pet godina od dana objavljivanja.

Društvo odgovara za tačnost i istinitost podataka navedenih u Godišnjem izveštaju.

*Lice odgovorno za sastavljanje
godišnjeg izveštaja:*

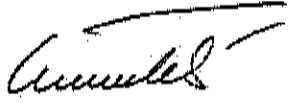
Energoprojekt Oprema a.d.
Pomoćnik direktora za
finansije i računovodstvo

Mr. Dušan Đapić, dipl. ecc.

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Oprema a.d.
Direktor

Pavle Tomašević, dipl. ing

Beograd, April 2013. godine